

हिन्दी-संस्कृत शब्दकोषः

डॉ. श्रीप्रकाश पाण्डेयः

संस्कृत भारती
माता मन्दिर गली, झण्डेवाला,
नई दिल्ली-११० ०५५

ॐ

हिन्दी-संस्कृत-कोषः

डॉ. श्रीप्रकाशपाण्डेयः

संस्कृत-भारती
माता मन्दिर गली, झंडेवाला,
नई दिल्ली - ११००५५

संस्कृतभारती

माता मन्दिर गली, झंडेवाला,

नई दिल्ली - ११००५५

प्रथममुद्रणम् माघमासः युः ५०९९ - १०,०००

द्वितीयमुद्रणम् वैशाखमासः युः ५१०० - १०,०००

मूल्यम् : रु. २०.००

मुद्रणम् -

बाल भारती, कर्नालद्वारा नवदेहल्यां मुद्रितम् ।

HINDI SAMSKRITA KOSHAH -

Hindi into Samskrita Vocabulary.

Publishers :

SAMSKRITA BHARATI, Mata Mandir Gali, Jhandewala, New Delhi - 110 055. Phone : 011 - 751 5223

Pages : *vi + 122.* Price : *20 - 00*

First Print : Feb. 1998

Second Print : Apr. *1998.*

Printed by :

Bal Bharati Karnal at New Delhi

प्रस्तावना

संस्कृते बहुविधाः शब्दकोषाः सन्ति। परन्तु संस्कृतभाषया व्यवहारं कर्त्तुम् इच्छुकानाम् अनुकूलः कश्चन शब्दकोषः आवश्यकः इति अनुभूतम्। कश्चन च्छात्रः ज्ञातपूर्वभाषायाः आधारेण अधीयमानभाषया वाक्यरचनां करोति तादृशान् हिन्दीमातृभाषिणः संस्कृतशिक्षार्थिनः च मनसि निधाय एषः शब्दकोषः सङ्गृहीतः।

सामान्यदैनन्दिनव्यवहारार्थम् अत्युपयुक्ताः शब्दाः केवलम् अत्र स्वीकृताः। येषां हिन्दीशब्दानाम् समानार्थवाचि-संस्कृतशब्दाः न लब्धाः अथवा न युक्ताः आसन् तादृशशब्दाः प्रकृतमुद्रणे न स्वीकृताः। हिन्दीभाषायामपि प्रादेशिकभेदाः सन्ति । तदनुसारं हिन्दीशब्दसङ्ग्रहः प्रकृतं न अभवत्, अग्रिममुद्रणे योजयिष्यामः । अस्माकम् एव इङ्ग्लिष्-संस्कृत-शब्दकोषः प्रकाशितः अस्ति इति कारणतः यद्यपि बहवः आङ्ग्लशब्दाः हिन्दीभाषायां रूढाः तथापि अत्र न स्वीकृताः विस्तरभयात् ।

संस्कृतभाषया भाषणसमये लेखनसमये च शब्दानां लिङ्गविषये सर्वेषां संशयाः भवन्ति। अतः लिङ्गनिर्देशः अत्र कृतः अस्ति ।

वैयाकरणः **डा.श्रीप्रकाशपाण्डेयः** बिहारविश्वविद्यालयसम्बद्धे लंगटसिंह-महाविद्यालये व्याख्याता। महान्तं परिश्रमं कृत्वा सः अल्पे समये एतं शब्दकोषं सम्पाद्य दत्तवान् । तस्मिन् कार्ये तस्मै सहयोगं कृतवत्यः **सुश्रीः सरिता शरद बोराळे, सुश्रीः अनघा करम्बेळकर, सुश्रीः सुचेता च** । कम्प्यूटर मुद्रणे सहयोगी आसीत् **श्री श्रीकुमारः**। संस्कृतभारती एतान् सर्वान् सकार्तज्ञ्यं स्मरति ।

संस्कृतज्ञानां संस्कृताभ्यासिनाम् उभयविधानाम् अपि अयं कोषः उपकारी भवेत् इति अस्माकं विश्वासः । अत्र परिष्कारयोग्यान् अंशान् कृपया सूचयन्तु ।

युगाब्दः - ५०९९, **- प्रकाशकः**

माघशुक्ल-एकादशी ।

सूचनाएँ

इस कोष की रचना करते समय निम्नोक्त बिन्दुओं को ध्यान में रखा गया है। कदाचित् इनमें अपवाद भी हो सकते हैं ।

१. हिन्दीभाषा में प्रचलित संस्कृतशब्द को ही संस्कृतप्रत्ययों के साथ उसके पर्यायशब्द के रूप में दिया गया है ।

२. हिन्दी भाषा में बहुधा प्रयोग में आनेवाले शब्द लिए गये हैं ।

३. प्रायः सभी संस्कृतशब्द प्रथमा-विभक्ति एक-वचन में दिये गये है।

४. क्रिय–विशेषण प्रायः द्वितीया-विभक्ति में होते हैं। अतः सर्वत्र नपुंसकलिंग शब्दवत् प्रतीत होते हैं ।

५. (अ.) क्रियापदों के 'ल्युडन्त' रूप दिये गये हैं । इनके अन्यप्रत्ययान्तरूप ऊह्य हैं। उदा - निबाहना- निर्वहणम् (न०), (निर्वाहकः आदि ऊह्य हैं)
(आ) इस ल्युडन्त रूप के साथ 'करोति/भवति' जोड़कर प्रयोग करने से क्रियार्थ को बोधित कर सकते हैं।

६. प्रायः वृक्षार्थ में शब्द पुल्लिंग में प्रसिद्ध हैं किन्तु फलार्थ में नपुंसकलिंग में प्रसिद्ध हैं । अतः प्रसिद्धि के अनुसार शब्द लिए गये हैं ।

उदा - वृक्षार्थ में नीम - निम्बः (पु०)
फलार्थ में आम - आम्रम् (न०)

७. यदि एक ही हिन्दीशब्द के दो अर्थ प्रसिद्ध हैं तो दोनों को १.,२. संख्या से सूचित किया गया है ।

उदा - बराबर - १. समतलः (वि०)
२. समानः (वि०)

८. यदि एक ही हिन्दीशब्द के दो संस्कृतशब्द प्रसिद्ध हैं तो दोनों को दिया गया है ।

उदा - आगा-पीछा - अग्रे - पृष्ठे (स० ए० व०)
पुरतः - पृष्ठतः (अ०)

९. कुछ शब्दों का पुल्लिंग स्त्रीलिंग भेदों को (केवल प्रसिद्धों का) अलग से सूचित किया मया है।

उदा - अध्यक्ष - अध्यक्षः (पु०)
अध्यक्षा (स्त्री०)

१०. विशेषण शब्दों के केवल पुल्लिंग रूप दिये गये हैं ।

उदा - अपरिचित - अपरिचितः (पु॰)

इस के स्त्रीलिंग रूप को आकारान्त (अपरिचिता) और नपुंसकलिंग रूप को अकारान्त (अपरिचितम्) के रूप में जानना चाहिए । ऐसे अन्य सन्दर्भों में भी जानना चाहिये ।

११. यदि विशेषण शब्द के स्त्रीलिंग रूप में रूपभेद है तो पुल्लिंग रूप के साथ स्त्रीलिंग रूप भी अलग से में दिये गये हैं ।

उदा - अग्रेसर - अग्रेसरः(वि॰पु॰); उत्पादक - उत्पादकः(वि॰पु॰)

अग्रेसरी (स्त्री.) उत्पादिका(स्त्री.)

१२. यदि एक शब्द उसी अर्थ में दो लिंग में है तो व्यवहार में प्रचलित रूप को देकर दोनों लिंगों को (सामान्यतः) सूचित किया गया है ।

उदा - कोयला - अङ्गारः (पु॰,न॰)

बगल - पार्श्वम् (न॰,पु॰)

१३. कदाचित् कुछ संस्कृतशब्द अन्य लिंग के होते हुए भी हिन्दी में वे जिस अर्थ में प्रासिद्ध हैं, उसी अर्थ में संस्कृतपद का लिंग निर्देश किया गया है।

उदा - आराम - विश्रान्तिः (स्त्री॰)

१४. कुछ शब्द संस्कृत में विभक्ति के साथ ही प्रासिद्ध हैं । वे उसी रूप में दिये गये हैं । उदा - आजकल - अद्यत्वे (स॰ए॰ व॰)

१५. हिन्दी शब्दों के अर्थानुसार कदाचित् दो-दो शब्द दिये गये हैं ।

उदा - हालाँकि - यद्यपि (अ॰)

यहीं - अत्रैव (अ॰)

यहीं से - इतः एव (अ॰)

१६. (१.) सन्देहास्पद (संदिग्ध) स्थानों में लिंगनिर्देश के साथ अन्तनिर्देश भी किया गया है । उदा - कर्म - कर्म (न॰,नकारान्तः)

यश - यशः (न॰,सकारान्तः)

(२.) 'इन्नन्त' शब्दों का अन्तनिर्देश नहीं किया गया है । यदि शब्द के अन्त में 'ई' कार [अधिकारी,अविवेकी इत्यादि (प्रथमा विभक्ति)] है और पुल्लिंग (पु॰) लिखा हुआ है तो उस शब्द को इन्नन्त समझना चाहिए (नपुंसकलिंग में अधिकारि, उद्योगि इत्यादि रूप होते हैं।)

उदा - अधिकारी - अधिकारी (पु॰)

प्रत्याशी - प्रत्याशी (पु॰)

१७. अंग्रेजी मूल के प्रचलित शब्दों के संस्कृतशब्द सूचित किये गये हैं ।

उदा - रेल - रेलयानम् ।

१८. 'क्ष' कार के शब्दों को ककार के बीच में और 'ज्ञ' कारके शब्दों को जकार के बीच में दिया गया है ।

सङ्केताक्षर-सूची

पु॰	-	पुंलिङ्गम् ।
स्त्री॰	-	स्त्रीलिङ्गम् ।
न॰	-	नपुंसकलिङ्गम् ।
अ॰	-	अव्ययम् ।
वि॰	-	विशेषणम् ।
क्रि॰वि॰	-	क्रियाविशेषणम् ।
त्रि॰लि॰	-	पु॰स्त्री॰न॰ ।
स॰ना॰	-	सर्वनाम ।
नि॰ब॰व॰	-	नित्यबहुवचनम् ।
स॰ए॰व॰	-	सप्तमी-एकवचनम् ।
स॰ब॰व॰	-	सप्तमी-बहुवचनम् ।
तृ॰ए॰व॰	-	तृतीया-एकवचनम् ।
द्वि॰व॰	-	द्विवचनम् ।

ॐ

हिन्दी-संस्कृत-कोषः

अ

अंक - अङ्कः (पु॰, न॰)
अंकन - १. अङ्कनम् (न॰)
२. लेखनम् (न॰)
अंकुर - अङ्कुरः (पु॰, न॰)
अंकुश - अङ्कुशः (पु॰, न॰)
अंग - अङ्गम् (न॰)
अंगार - अङ्गारः (पु॰, न॰)
अंगीकार - अङ्गीकारः (पु॰)
अंगुली - अङ्गुली (स्त्री॰)
- चठखाना - आच्छोटनम् (न॰)
अंगुठा - अङ्गुष्ठः (पु॰)
अंगूठी - अङ्गुलीयकम् (न॰)
अंगूर - द्राक्षा (स्त्री॰)
अंगोछा - प्रोञ्छः (पु॰)
अंजन - अञ्जनम् (न॰)
अंजली - अञ्जलिः (पु॰)'
अंजाम - परिणामः (पु॰)
अंजीर - अञ्जीरम् (न॰)
अंडा - अण्डम् (न॰)
अन्त - अन्तः (पु॰)
- काल - अन्तकालः (पु॰)
अंतरंग - अन्तरङ्गः (पु॰)
अंतर - अन्तरम् (न॰)
अंतरिक्ष - अन्तरिक्षम् (न॰)
अंतर्गत - अन्तर्गतः (वि॰)
अंतर्धान - अन्तर्धानम् (न॰)
अंतःकरण - अन्तःकरणम् (न॰)
अंतर्यामी - अन्तर्यामी (पु॰,वि॰)
अन्तर्यामिनी (स्त्री॰)
अंतर्राष्ट्रीय - अन्ताराष्ट्रियः (वि॰)
अंतिम - अन्तिमः (पु॰)
अंत्येष्टि - अन्त्येष्टिः (स्त्री॰)
अंदर - अन्तः (अ॰)
अन्दरूनी - अन्तरः (वि॰)
अंदाज - १. रीतिः (स्त्री॰)
२. भावः (पु॰)
३. अनुमानम् (न॰)
अंदेशा - आशङ्का (स्त्री॰)
अंधपरंपरा - अन्धपरम्परा (स्त्री॰)
अंधविश्वास - अन्धविश्वासः (पु॰)
अंधा - अन्धः (वि॰)
अंधेरा - अन्धकारः (पु॰, न॰)
अंश - अंशः (पु॰)
अकड़ना - दृढीभवनम् (न॰)
अकरणीय - अकरणीयः (वि॰)
अकस्मात - अकस्मात् (अ॰)
अकाट्य - अकाट्यः (वि॰)

अकारण - अकारणः (वि॰)

अकारणम् (क्रि.वि॰)

अकाल - दुर्भिक्षम् (न॰)

- मृत्यु - अकालमृत्युः (पु॰)

अकिंचन - अकिञ्चनः (पु॰)

अकीर्ति - अकीर्तिः (स्त्री॰)

अकुलाना - व्याकुलता (स्त्री॰)

अकूत - अपरिमितः (वि॰)

अकेला - एकाकी (पु॰, वि॰)

एकाकिनी (स्त्री॰)

अक्खड़ - निर्भयः (वि॰)

अक्ल - बुद्धिः (स्त्री॰)

अक्षरशः - अक्षरशः (क्रि. वि.)

अक्सर - प्रायः (अ॰)

अखंड - अखण्डः (वि॰)

अखबार - समाचारपत्रम् (न॰)

अखरोट - अक्षोटम् (न॰)

अखाड़ा - मल्लभूमिः (स्त्री॰)

अखिल - अखिलः (वि॰)

अगर - यदि (अ॰)

अगरबत्ती - गन्धवर्तिका (स्त्री॰)

अगवानी - स्वागतम् (न॰)

अगुआ - अग्रेसरः (वि॰)

अगोचर - अगोचरः (वि॰)

अग्नि - अग्निः (पु॰)

अग्रगण्य - अग्रगण्यः (वि॰)

अग्रज - अग्रजः (पु.)

अग्रिम - अग्रिमः (वि॰)

अघोरी - अघोरः (वि॰)

अचम्भा - आश्चर्यम् (न॰)

अचरज - विस्मयः (पु॰)

अचानक - अकस्मात् (अ॰)

अचूक - अमोघः (वि॰)

अचेत - अचेतः (वि॰)

अच्छा - उत्तमः (वि॰)

अच्छाई - सौजन्यम् (न॰)

अछूत - अस्पृश्यः (वि॰)

अजनबी - अपरिचितः (वि॰)

अजब - विचित्रः (वि॰)

अजवाईन - अजमोदः (पु॰)

अजायबघर - कौतुकगृहम् (न॰)

अजीज - प्रियः (वि॰)

अजीब - अद्भुतः (वि॰)

अजीर्ण - अजीर्णम् (न॰, वि॰

अजूबा - विचित्रः (वि॰)

अजेय - अजेयः (वि॰)

अज्ञान - अज्ञानम् (न॰)

अटकना - बाधः (पु॰)

अटकल - अनुमानम् (न॰)

अटल - अचलः (वि॰)

अटारी - अट्टालिका (स्त्री॰)

अटूट - घनिष्ठः (वि॰)

अट्टहास - अट्टहासः (पु॰)

अठखेली - परिहासः (पु॰)

अड़ंगा - हस्तक्षेपः (पु॰)

अड़चन - बाधा (स्त्री॰)

अड़ना - दृढता (स्त्री)

अडिग - दृढः (वि॰)

अड़ियल	- दुराग्रही (पु०,वि०) दुराग्रहिणी (स्त्री०)	अधखिला	- अर्धविकसितः (वि०)
		अधमरा	- मृतप्रायः (वि०)
अड्डा	- स्थानकम् (न०)	अधम	- अधमः (वि०)
अणु	- अणुः (पु०, वि०)	अधिक	- अधिकः (वि०)
अतिक्रमण	- अतिक्रमणम् (न०)	अधिकतर	- प्रायशः (क्रि० वि०)
अतिथिः	- अतिथिः (पु०)	अधिकार	- अधिकारः (पु०)
अतिरिक्त	- अतिरिक्तः (वि०)	अधिकारी	- अधिकारी (पु०) अधिकारिणी (स्त्री०)
अतिशय	- अतिशयः (पु०)		
अतीत	- अतीतः (वि०)	अधीन	- अधीनः (वि०)
अतीव	- अतीव (अ०)	अधूरा	- अपूर्णः (वि०)
अतुल	- अतुलः (वि)	अधेड़	- प्रौढः (वि०)
अत्यंत	- अत्यन्तम् (न०)	अध्यक्ष	- अध्यक्षः (पु०) अध्यक्षा (स्त्री०)
अत्याचार	- अत्याचारः (पु०)		
अत्याचारी	- अत्याचारी (पु०) अत्याचारिणी(स्त्री०)	अध्ययन	- अध्ययनम् (न०)
		अध्यापक	- अध्यापकः (पु०) अध्यापिका (स्त्री०)
अथवा	- अथवा (अ०)		
अथाह	- गभीरः (वि०)	अध्याय	- अध्यायः (पु०)
अदना	- साधारणः (वि०)	अनंत	- अनन्तः (वि०)
अदब	- शिष्टता (स्त्री)	अनन्तर	- अनन्तरम् (अ०)
अदम्य	- अदम्यः (वि०)	अनगिनत	- अगणितः (वि०)
अदरक	- आर्द्रकम् (न०)	अनजान	- अपरिचितः (वि०)
अदालत	- न्यायालयः (पु०)	अनदेख	- अदृष्टः (वि०)
अदावत	- शत्रुता (स्त्री०)	अनन्य	- अनन्यः (वि०)
अद्भुत	- अद्भुतः (वि०)	अनपढ़	- निरक्षरः (वि०)
अद्वितीय	- अद्वितीयः (वि०)	अनबन	- मतभेदः (पु.)
अधःपतन	- अधःपतनम् (न०)	अनभिज्ञ	- अनभिज्ञः (वि०)
अधकचरा	- अपरिपक्वः (वि०)	अनमना	- अन्यमनस्कः (वि०)
अर्धकपारी	-अर्धशिरोवेदना(स्त्री०) अर्धावभेदकः (पु०)	अनमोल	- अमूल्यम् (न०)
		अनर्थ	- अनर्थः (वि०)

अनवरत	- अनवरतः (वि॰)	अनुबन्ध	- अनुबन्धः (पु॰)
अनशन	- अनशनम् (न॰)	अनुभव	- अनुभवः (पु.)
अनसुनी	- अश्रुतः (वि॰)	अनुभवी	- अनुभवी (पु॰)
अनहोनी	- दैवयोगः (पु॰)		अनुभविनी (स्त्री॰)
अनाचार	- अनाचारः (पु.)	अनुमति	- अनुमतिः (स्त्री॰)
अनाज	- अन्नम् (न॰)	अनुमान	- अनुमानम् (न॰)
अनाड़ी	- नैपुण्यहीनः (वि॰)	अनुमोदन	- अनुमोदनम् (न॰)
अनाथालय	- अनाथालयः (पु॰)	अनुयायी	- अनुयायी (पु॰)
अनामिका	- अनामिका (स्त्री॰)		अनुयायिनी (स्त्री॰)
अनायास	- अनायासम्(क्रि.वि.)	अनुराग	- अनुरागः (पु॰)
	अनायासः (वि॰)	अनुरूप	–अनुरूपम् (क्रि॰,वि॰)
अनार	- दाडिमम् (न॰)		अनुरूपः (वि॰)
अनावृष्टि	- अनावृष्टिः (स्त्री॰)	अनुरोध	- अनुरोधः (पु॰)
अनिवार्य	- अनिवार्यः (वि॰)	अनुवाद	- अनुवादः (पु॰)
अनिश्चित	- अनिश्चितः (वि॰)	अनुशासन	- अनुशासनम् (न॰)
अनिष्ट	- अनिष्टः (वि॰)	अनुशीलन	- अनुशीलनम् (न॰)
अनुकंपा	- अनुकम्पा (स्त्री॰)	अनुष्ठान	- अनुष्ठानम् (न॰)
अनुकरण	- अनुकरणम् (न॰)	अनुसंधान	- अनुसन्धानम् (न॰)
अनुकूल	- अनुकूलः (वि॰)	अनुसरण	- अनुसरणम् (न॰)
अनुगमन	- अनुगमनम् (न॰)	अनुसार	- अनुसारम् (क्रि,वि॰)
अनुगृहीत	- अनुगृहीतः (वि॰)	अनूठा	- अद्वितीयः (वि॰)
अनुग्रह	- अनुग्रहः (पु॰)	अनूदित	- अनूदितः (वि॰)
अनुचर	- अनुचरः (वि॰)	अनेक	- अनेके(पु॰,ब.व॰)
अनुचित	- अनुचितः (वि॰)		अनेकाः(स्त्री॰,ब.व॰)
अनुज	- अनुजः (पु॰)		अनेकानि(न॰,ब.व॰)
अनुनय	- अनुनयः (पु॰)	अनोखा	- अद्भुतः (वि॰)
अनुपम	- अनुपमः (वि॰)	अन्न	- अन्नम् (न॰)
अनुपात	- अनुपातः (पु॰)	अन्नदाता	- अन्नदाता (पु.,ऋकारान्तः)
अनुपान	- अनुपानम् (न॰)		अन्नदात्री (स्त्री॰)

अन्य - अन्यः (वि०)
अन्यमनस्क - अन्यमनस्कः (वि०)
अन्यत्र - अन्यत्र (अ०)
अन्यथा - अन्यथा (अ०)
अन्याय - अन्यायः (पु०)
अन्योन्य - अन्योन्यम् (न०)
अन्वेषण - अन्वेषणम् (न०)
अपंग - विकलाङ्गः (वि०)
अपकीर्ति - अपकीर्तिः (स्त्री०)
अपच - अजीर्णम् (वि०)
अपढ़ - निरक्षरः (वि०)
अपना - स्वकीयः (वि०)
अपनापन - आत्मीयता (पु०)
अपमान - अपमानः (पु०)
अपयश - अपयशः (न०) (सकारान्तः)
अपरंपार - अपरम्पारम् (अ०)
अपराध - अपराधः (पु०)
अपराह्न - अपराह्णः (पु०)
अपरिचित - अपरिचितः (वि०)
अपवाद - अपवादः (पु०)
अपव्यय - अपव्ययः (पु०)
अपशकुन - अपशकुनम् (न०)
अपशब्द - अपशब्दः (पु०)
अपहरण - अपहरणम् (न०)
अपार - अपारः (वि०)
अपाहिज - विकलाङ्गः (पु०)
विकलाङ्गी (स्त्री०)
अपितु - अपि तु (अ०)

अपूर्ण - अपूर्णः (वि०)
अपूर्व - अपूर्वः (वि०)
अपेक्षा - अपेक्षा (स्त्री०)
अफरा-तफरी - सम्भ्रमः (पु०)
अफवाह - लोकवादः (पु०)
अफसर - अधिकारी (पु०)
अधिकारिणी(स्त्री०)
अफसोस - पश्चात्तापः (पु०)
अब - अधुना (अ०)
अबला - अबला (स्त्री०)
अभागा - भाग्यहीनः (वि०)
अभाव - अभावः (पु०)
अभिज्ञान - अभिज्ञानम् (न०)
अभिनन्दन - अभिनन्दनम् (न०)
अभिनय - अभिनयः (पु०)
अभिनेता - अभिनेता (पु०) (ऋकारान्तः)
अभिनेत्री (स्त्री०)
अभिप्राय - अभिप्रायः (पु०)
अभिभावक - अभिभावकः (पु०)
अभिभाविका (स्त्री०)
अभिभाषण - अभिभाषणम् (न०)
अभिमत - अभिमतः (वि०)
अभिमान - अभिमानः (पु०)
अभियुक्त - अभियुक्तः (वि०)
अभियोग - अभियोगः (पु०)
अभिरुचि - अभिरुचिः (पु०)
अभिलाषा - अभिलाषः (पु०)
अभिवादन - अभिवादनम् (न०)

अभिव्यक्त- अभिव्यक्तः (वि.)
अभिशाप - अभिशापः (पु०)
अभिषेक - अभिषेकः (पु०)
अभ्यर्थी - अभ्यर्थी (पु०)
अभ्यर्थिनी (स्त्री०)
अभ्यास - अभ्यासः (पु०)
अमचूर - आम्रचूर्णम् (न०)
अमन - शान्तिः (स्त्री०)
अमनचैन -सुखशान्ती(स्त्री.द्वि.व.)
अमर - अमरः (वि०)
अमरस - आम्ररसः (पु०)
अमरुद - बीजपूरम् (न०)
अमानत - स्थाप्यम् (न०)
अमीर - धनिकः (वि०)
अमुक - अमुकः (वि०)
अमूल्य - अमूल्यः (वि०)
अमृत - अमृतम् (न०)
अम्मा - अम्बा (स्त्री०)
अम्ल - अम्लः (वि०)
अम्हौरी - पिटकः (पु०)
अयश - अयशः(न.,सकारान्तः)
अरंड - एरण्डः (पु०)
अरगनी - वस्त्रालम्बनी (स्त्री०)
अरण्य - अरण्यम् (न०)
अरथी - शवशय्या (स्त्री०)
अरदली - आदेशपालः (पु०)
अरदास - प्रार्थना (स्त्री०)
अरब - अर्बुदम् (न०)
अरमान - लालसा (स्त्री०)

अरहर - आढकी (स्त्री०)
अराजकता - अराजकता (स्त्री०)
अर्गला - अर्गला (स्त्री०, न०)
अर्चना - अर्चना (स्त्री०)
अर्जन - अर्जनम् (न०)
अर्जी - आवेदनपत्रम् (न०)
अर्थ - अर्थः (पु०)
अर्थात - अर्थात् (अ०)
अर्ध - अर्धम् (न०)
अर्धांगिनी - अर्धाङ्गिनी (स्त्री०)
अर्पण - अर्पणम् (न०)
अर्वाचीन - अर्वाचीनः (वि०)
अर्ह - अर्हः (वि०)
अलंकार - अलङ्कारः (पु०)
अलग - पृथक् (अ०)
अलबता - यद्यपि (अ०)
अलमारी - कपाटिका (स्त्री०)
अलसाना - आलस्यम् (न०)
अलसी - अलसी (पु०)
अलसिनी (स्त्री०)
अलाव - अलातम् (पु०, न०)
अलावा - विना (अ०)
अलोन, अलोना } - विलवणः (वि०)
अल्प - अल्पः (वि०)
अवकाश - अवकाशः (पु.)
अवगत - अवगतः (वि०)
अवगाहन - अवगाहनम् (न०)
अवगुण - अवगुणः (पु०)

अवज्ञा - अवज्ञा (स्त्री॰)
अवतरण - अवतरणम् (न॰)
अवतार - अवतारः (पु॰)
अवदान - अवदानम् (न॰)
अवधान - अवधानम् (न॰)
अवधारण - अवधारणम् (न॰)
अवधि - अवधिः (पु॰)
अवनत - अवनतः (वि॰)
अवमानना - अवमानना (स्त्री॰)
अवयव - अवयवः (पु॰)
अवरोध - अवरोधः (पु॰)
अवरोह - अवरोहः (पु॰)
अवलम्बन - अवलम्बनम् (न॰)
अवलेह - अवलेहः (पु॰)
अवलोकन - अवलोकनम् (न॰)
अवशिष्ट - अवशिष्टः (वि॰)
अवश्य - अवश्यः (वि॰)
अवसर - अवसरः (पु॰)
अवसान - अवसानम् (न॰)
अवस्था - अवस्था (स्त्री॰)
अवहेलना - अवहेलना (स्त्री॰)
अवान्तर - अवान्तरः (वि॰)
अव्वल - प्रथमः (वि॰)
अशक्त - अशक्तः (वि॰)
अशरफी - स्वर्णमुद्रा (स्त्री॰)
अशुद्ध - अशुद्धः (वि॰)
अशोक - अशोकः (पु॰)
अश्रु - अश्रु (न॰)
अश्लील - अश्लीलः (वि॰)

अश्व - अश्वः (पु॰)
असमंजस - असमञ्जसम् (न॰)
असमय - असमयः (पु॰)
असर - प्रभावः (पु॰)
असलियत - सत्यता (स्त्री॰)
असली - १. मूलकृतः (वि॰)
२. प्रामाणिकः (वि॰)
असह्य - असह्यः (वि॰)
असाधारण - असाधारणः(पु॰,वि)
असाधारणी (स्त्री॰)
असीम - असीमः (वि॰)
अस्त - अस्तः (वि॰)
अस्तबल - अश्वशाला (स्त्री॰)
अस्तव्यस्त - अस्तव्यस्तः (वि॰)
अस्तित्व - अस्तित्वम् (न॰)
अस्त्र - अस्त्रम् (न॰)
अस्थि - अस्थि (न॰)
अस्थिपंजर - अस्थिपञ्जरः (पु॰,न॰)
अस्पताल - चिकित्सालयः (पु॰)
अस्मिता - अस्मिता (स्त्री॰)
अहंकार - अहङ्कारः (पु॰)
अहम - १. महत्वपूर्णः (पु॰)
२. अहङ्कारः (पु॰)
अहरा - गोमयाग्निः (पु॰)
अहर्निश - अहर्निशम् (न॰)
अहसान - कृपा (स्त्री॰)
अहिंसा - अहिंसा (स्त्री॰)
अहिवात - सौभाग्यम् (न॰)
अहीर - गोपः (पु॰,स्त्री॰)

अहोभाग्य - अहोभाग्यम् (न०)
अहोरात्र - अहोरात्रम् (न०)

आ

आँकड़े - सङ्ख्याः (स्त्री०,ब.व.)
आँकन - तोलनम् (न०)
आँख - नेत्रम् (न०)
आँगन - अङ्गणम् (न०)
आँचल - अञ्चलः (पु०)
आँत - अन्त्रम् (न०)
आंतरिक - आन्तरिकः (वि०)
आंदोलन - आन्दोलनम् (न०)
आँधी - झञ्झावातः (पु०)
आँय बाँय - प्रतापः (पु०)
आँव - आमः (पु०)
आँवला - आमलकम् (न०)
आंशिक - आंशिकः(पु०,वि०)
आंशिकी (स्त्री०)
आँसू - अश्रु (न०)
आईना - दर्पणः (पु०)
आक - मन्दारः (पु०)
आकर - आकरः (पु०)
आकर्षण - आकर्षणम् (न०)
आकलन - आकलनम् (न०)
आकस्मिक - आकस्मिकः(पु०,वि०)
आकस्मिकी (स्त्री०)
आकांक्षा - आकाङ्क्षा (स्त्री०)
आकार - आकारः (पु०)
आकाश - आकाशः (पु०,न०)

आकुल - आकुलः (वि०)
आकृति - आकृतिः (स्त्री०)
आक्रन्दन - आक्रन्दनम् (न०)
आक्रमण - आक्रमणम् (न०)
आक्रांत - आक्रान्तः (वि०)
आक्रामक - आक्रामकः (पु०)
आक्रोश - आक्रोशः (पु०)
आखिर - अन्ततः (अ०)
आखिरकार - अन्ततः (अ०)
आखिरी - अन्तिमः (वि०)
आखेट - आखेटः (पु०)
आख्यान - आख्यानम् (न०)
आगंतुक - आगन्तुकः (पु०)
आगमजानी - भविष्यवक्ता (पु०)
(ऋकारान्तः)
भविष्यवक्त्री (स्त्री)
आगमन - आगमनम् (न०)
आगा-पीछा - अग्रे-पृष्ठे(पु०,स.ए.व०)
पुरतः-पृष्ठतः (अ०)
आगामी - आगामी (पु०, वि०)
आगामिनी (स्त्री०)
आगार - आगारम् (न०)
आगाह - पूर्वसूचनम् (न०)
आगे - पुरतः (अ०)
आगे-पीछे - पूर्वं-पश्चात् वा (अ०)
आग्रह - आग्रहः (पु०)
आघात - आघातः (पु०)
आचरण - आचरणम् (न०)
आचार - आचारः (पु०)

आचार्य - आचार्यः (पु०)
आचार्या (स्त्री०)
आच्छादन - आच्छादनम् (न०)
आज - अद्य (अ०)
आजकल - एषु दिनेषु(स.ब.व.)
अद्यत्वे (स०ए०व०)
आजतक - अद्यपर्यन्तम् (अ०)
आजन्म - आजन्म (अ०)
आजमाइश - परीक्षणम् (न०)
आजाद - स्वतन्त्रः (वि०)
आजीवन - आजीवनम् (न०)
आजीविका - आजीविका (स्त्री०)
आज्ञा - आज्ञा (स्त्री०)
आटा - पिष्टम् (न०)
आडंबर - आडम्बरः (पु०)
आढ्य - आढ्यः (वि०)
आतंक - आतङ्कः (पु०)
आततायी - आततायी (पु०)
आततायिनी (स्त्री०)
आतिथेय - आतिथेयः (पु०)
आतिथेयी (स्त्री०)
आतिथ्य - आतिथ्यम् (न०)
आतुर - आतुरः (वि०)
आत्मा - आत्मा (पु०)
आत्मीय - आत्मीयः (पु०)
आदत - अभ्यासः (पु०)
आदमियत - मानवता (स्त्री०)
आदमी - मानवः (पु०)
आदर - आदरः (पु०)
आदर्श - आदर्शः (पु०)
आदान - आदानम् (न०)
आदि - आदिः (पु०)
आदेश - आदेशः (पु०)
आद्योपान्त - आद्योपान्तः (पु०)
आधा - अर्धम् (न०)
आधान - आधानम् (न०)
आधार - आधारः (पु०)
आधिकारिक - आधिकारिकः(पु.,वि.)
आधिकारिकी(स्त्री.)
आधिक्य - आधिक्यम् (न०)
आधिपत्य - आधिपत्यम् (न०)
आधीरात - अर्धरात्रः (पु०)
आधुनिक - आधुनिकः (पु०,वि०)
आधुनिकी (स्त्री०)
आधेय - आधेयः (वि०)
आध्यात्मिक - आध्यात्मिकः (पु०,वि०)
आध्यात्मिकी (स्त्री०)
आनंद - आनन्दः (पु०)
आन - सम्मानः (पु०)
आना - आगमनम् (न०)
आप - १. स्वयं, स्वतः (अ०)
२. भवान् (पु०)
भवती (स्त्री०)
आपत्काल - आपत्कालः (पु०)
आपत्ति - आपत्तिः (स्त्री०)
आपस में - परस्परम् (क्रि.वि०)
आपसी - पारस्परिकः(पु., वि.)
पारस्परिकी (स्त्री०)

आपाधापी - अहमहमिका (स्त्री०)
आपाततः - आपाततः (अ०)
आफत - आपत्तिः (स्त्री)
आबद्ध - आबद्धः (वि०)
आबादी - जनसङ्ख्या (स्त्री०)
आभा - आभा (स्त्री०)
आभाणक - आभाणकः (पु०)
आभार - आभारः (पु०)
आभास - आभासः (पु०)
आभूषण - आभूषणम् (न०)
आमन्त्रित - आमन्त्रितः (वि०)
आम - १. आम्रम् (न०)
२. सामान्यः (पु०)
आमदनी - आयः (पु०)
आमना-सामना- आभिमुख्यम्(न.)
आमने-सामने - अभिमुखम् (न०)
आमरण - आमरणम् (न०)
आमाशय - आमाशयः (पु०)
आमुख - आमुखम् (न०)
आमोद - आमोदः (पु०)
आय - आयः (पु०)
आयुध - आयुधम् (न०, पु०)
आयुर्वेद - आयुर्वेदः (पु०)
आयुष्मान् - आयुष्मान् (पु०)
आयुष्मती (स्त्री०)
आयोग - आयोगः (पु०)
आयोजन - आयोजनम् (न०)
आरंभ - आरम्भः (पु०)
आरती - आरतिः (स्त्री०)

आरपार - १.पारावारम् (न०)
२.पारदर्शी (पु.,वि.)
पारदर्शिनी (स्त्री०)
आरसी - दर्पणः (पु०)
आरा - आरा (स्त्री०)
आराधक - आराधकः (पु०)
आराधिका (स्त्री०)
आराधना - आराधना (स्त्री०)
आराम - विश्रान्तिः (स्त्री०)
आरामकुर्सी - सुखासन्दः (पु०)
आरूढ - अरूढः (वि०)
आरोग्य - आरोग्यम् (न०)
आरोप - अरोपः (पु०)
आरोह - आरोहः (पु०)
आरोहण - आरोहणम् (न०)
आर्तस्वर - आर्तस्वरः (पु०)
आर्थिक - आर्थिकः (पु०, वि०)
आर्थिकी (स्त्री०)
आर्य - आर्यः (पु०)
आर्या (स्त्री०)
आलम्बन - आलम्बनम् (न०)
आलय - आलयः (पु०)
आलसी - अलसः (वि०)
आलस्य - आलस्यम् (न०)
आलाप - आलापः (पु०)
आलापना - आलापनम् (न०)
आलिंगन - आलिङ्गनम् (न०)
आलु - आलुकम् (न०)
आलेख - आलेखः (पु०)

आलोक	-	आलोकः (पु०)
आलोचना	-	आलोचना (स्त्री०)
आलोडन	-	आलोडनम् (न०)
आवभगत	-	सत्कारः (पु०)
आवरण	-	आवरणम् (न०)
आवली	-	आवली (स्त्री०)
आवश्यक	-	आवश्यकः (पु०,वि०)
		आवश्यकी (स्त्री०)
आवागमन	-	गमनागमनम् (न०)
आवाज	-	ध्वनिः (पु०)
आवारा	-	दुष्टः (पु०)
आवास	-	आवासः (पु०)
आवाहन	-	आवाहनम् (न०)
आविष्कार	-	आविष्कारः (पु०)
आविष्कारक	-	आविष्कारकः(पु०)
		आविष्कारिका(स्त्री०)
आवृत्ति	-	आवृत्तिः (स्त्री०)
आवेग	-	आवेगः (पु०)
आवेदन	-	आवेदनम् (न०)
आवेश	-	आवेशः (पु०)
आशंका	-	आशङ्का (स्त्री०)
आशंसा	-	आशंसा (स्त्री०)
आशय	-	आशयः (पु०)
आशा	-	आशा (स्त्री०)
आशीष	-	आशीः(स्त्री०) (सकारान्तः)
आशीर्वाद	-	आशीर्वादः (पु०)
आशुतोष	-	अशुतोषः (पु०)
आश्चर्य	-	आश्चर्यम् (न०)

आश्रम	-	आश्रमः (पु०,न०)
आश्रय	-	आश्रयः (पु०)
आश्वासन	-	आश्वासनम् (न०)
आस	-	आशा (स्त्री०)
आसक्ति	-	आसक्तिः (स्त्री०)
आसन	-	आसनम् (न०)
आसान	-	सुकरः (वि०)
आसानी	-	सौकर्यम् (न०)
आसीन	-	आसीनः (वि०)
आसुर	-	आसुरः (पु०, वि०)
		आसुरी (स्त्री०)
आस्तिक	-	आस्तिकः (पु०, वि०)
		आस्तिकी (स्त्री०)
आस्था	-	आस्था (स्त्री०)
आस्वादन	-	आस्वादनम् (न०)
आह	-	विश्वासः (पु०)
आहट	-	पदरवः (पु०)
आहत	-	आहतः (वि०)
आहार	-	आहारः (पु.)
आहिस्ता	-	शनैः (अ०)
आहुति	-	आहुतिः (स्त्री०)
आहूत	-	आहूतः (वि०)
आह्लाद	-	आह्लादः (पु०)
आह्वान	-	आह्वानम् (न०)

इ

इंतजाम	-	प्रबन्धः (पु०)
इंद्रजाल	-	इन्द्रजालम् (न०)
इंद्रिय	-	इन्द्रियम् (न०)

इंधन	- इन्धनम् (न॰)	इम्तहान	- परीक्षा (स्त्री॰)
इंसाफ	- न्यायः (पु॰)	इम्ला	- श्रुतलेखः (पु॰)
इकट्ठा	- एकत्र (अ॰)	इयत्ता	- इयत्ता (स्त्री॰)
इकलौता	- एकमात्रम् (अ॰)	इरादा	- १. इच्छा (स्त्री॰) २. निश्चयः (पु॰) ३. सङ्कल्पः (पु॰)
इकाई	- घटकः (वि॰)	इर्दगिर्द	- परितः (अ॰)
इच्छा	- इच्छा (स्त्री॰)	इलजाम	- १. आरोपः (पु.) २. दोषः (पु.)
इच्छुक	- इच्छुकः (वि॰)	इलाका	- क्षेत्रम् (न॰)
इजाजत	- अनुमतिः (स्त्री॰)	इलाज	- चिकित्सा (स्त्री॰)
इजाफा	- वृद्धिः (स्त्री॰)	इलायची	- एला (स्त्री॰)
इज्जत	- प्रतिष्ठा (स्त्री॰)	इल्मा	- कला (स्त्री॰)
इतना	- एतावान् (पु॰) एतावती (स्त्री॰) एतावत् (न॰)	इशारा	- सङ्केतः (पु॰)
इतमीनान	- सन्तोषः (पु॰)	इष्ट	- इष्टः (वि॰)
इतराना	- गर्वितम् (वि॰)	इसबगोल	- श्लक्ष्णजीरकः (पु॰)
इति	- इति (अ॰)	इस्तरी	- समीकरणम् (न॰)
इतिवृत्त	- इतिवृत्तम् (न॰)	इस्तीफा	- त्यागपत्रम् (न॰)
इतिहास	- इतिहासः (पु॰)	इस्तेमाल	- उपयोगः (पु॰)
इत्यादि	- इत्यादिः (वि॰)	इहलीला	- इहलीला (स्त्री॰)
इधर-उधर	- इतस्ततः (अ॰)	इहाता	- परिसरः (पु॰)
इन दिनों	- एषु दिनेषु (स॰ब॰व॰) अद्यत्वे (स॰ए॰व॰)		

इनकलाब	- क्रान्तिः (स्त्री॰)		
इनकार	- अस्वीकारः (पु॰)	**ई**	
इनाम	- पुरस्कारः (पु॰)	ईंट	- इष्टिका (स्त्री॰)
इने-गिने	- कतिचन (अ॰)	ईख	- इक्षुः (पु॰)
इमरती	- कुण्डलिका (स्त्री॰)	ईप्सित	- ईप्सितः (वि॰)
इमली	- तिन्त्रिणी (स्त्री॰)	ईमान	- धर्मः (पु॰)
इमारत	- भवनम् (न॰)	ईर्ष्या	- ईर्ष्या (स्त्री॰)
		ईश	- ईशः (पु॰)

ईश्वर - ईश्वरः (पु०)
ईस्वीसन - खिस्ताब्दः (पु०)

उ

उँगली - अङ्गुली (स्त्री०)
उँगली पटकाना - आच्छोटनम् (न०)
उऋण - अनृणः (वि०)
उकताया हुआ - खिन्नः (वि०)
उकसाना - प्रोत्साहनम् (न०)
उक्त - उक्तः (वि०)
उखाड़ना - उत्पाटनम् (न०)
उगना - १. उदयः (पु०)
२. अङ्कुरणम् (न०)
उगलना - उद्गिरणम् (न०)
उगाना - उत्पादनम् (न०)
उग्र - उग्रः (वि०)
उघड़ना - उद्घटनम् (न०)
उघाड़ना - उद्घाटनम् (न०)
उचक्का - वञ्चकः (पु०)
वञ्चकी (स्त्री०)
उचटना - उच्चाटनम् (न०)
उचाट - उदासीनः (वि०)
उचित - उचितः (वि०)
उच्च - उच्चः (वि०)
उच्चारण - उच्चारणम् (न०)
उच्छिन्न - उच्छिन्नः (वि०)
उच्छृंखल - उच्छृङ्खलः (वि०)
उच्छेद - उच्छेदः (पु०)
उछल-कूद - कूर्दनम् (न०)
उछलना - उत्प्लवनम् (न०)
उछालना - उत्प्लावनम् (न०)
उछाह - उत्साहः (पु०)
उजड्ड - मूर्खः (वि०)
उजला - स्वच्छः (वि०)
उजागर - प्रकाशितः (वि०)
उजाला - प्रकाशः (पु०)
उज्ज्वल - उज्ज्वलः (वि०)
उठना - उत्थानम् (न०)
उठाना - उत्थापनम् (न०)
उठाईगिरी - चौर्यम् (न०)
उड़द - माषः (पु.)
उड़ानछू - लुप्तः (वि०)
उड़ना - उड्डयनम् (न०)
उड़ाना - उड्डायनम् (न०)
उतना - तावान् (पु०)
तावती (स्त्री०)
तावत् (न०)
उतरना - अवतरणम् (न०)
उतान - उत्तानः (वि०)
उतारना - अवतारणम् (न०)
उतावला - व्यग्रः (वि०)
उत्कंठा - उत्कण्ठा (स्त्री०)
उत्कर्ष - उत्कर्षः (पु०)
उत्कीर्ण - उत्कीर्णः (वि०)
उत्कृष्ट - उत्कृष्टः (वि०)
उत्तम - उत्तमः (वि.)
उत्तर - १. उत्तरम् (न०)
२. उत्तरदिशा (स्त्री०)
उत्तरीय - उत्तरीयम् (न०)

उत्तीर्ण - उत्तीर्णः (वि०)

उत्तेजक - उत्तेजकः (पु०, वि०)
उत्तेजिका (स्त्री०)

उत्तोलन - उत्तोलनम् (न०)

उत्थान - उत्थानम् (न०)

उत्पत्ति - उत्पत्तिः (स्त्री०)

उत्पन्न - उत्पन्नः (वि०)

उत्पात - उत्पातः (पु०)

उत्पाती - उत्पाती (पु०)
उत्पातिनी (स्त्री०)

उत्पादन - उत्पादनम् (न०)

उत्पीडन - उत्पीडनम् (न०)

उत्सर्ग - उत्सर्गः (पु०)

उत्सर्जन - उत्सर्जनम् (न०)

उत्सव - उत्सवः (पु०)

उत्साह - उत्साहः (पु०)

उत्सुक - उत्सुकः (वि०)

उथला - गाधः (वि.)

उदय - उदयः (पु०)

उदर - उदरम् (न०)

उदास - उदासीनः (वि०)

उदाहरण - उदाहरणम् (न०)

उदित - उदितः (वि०)

उद्गम - उद्गमः (पु०)

उद्गार - उद्गारः (पु०)

उद्घाटन - उद्घाटनम् (न०)

उद्दंड - उद्धतः (वि०)

उद्दाम - उद्दामः (वि०)

उद्दीपन - उद्दीपनम् (न०)

उद्देश्य - उद्देश्यम् (न०)

उद्धरण - उद्धरणम् (न०)

उद्धार - उद्धारः (पु०)

उद्बोधन - उद्बोधनम् (न०)

उद्भटः - उद्भटः (पु०)

उद्भव - उद्भवः (पु०)

उद्यत - उद्यतः (वि०)

उद्यम - उद्यमः (पु०)

उद्यान - उद्यानम् (न०,पु०)

उद्योग - उद्योगः (पु०)

उद्रेक - उद्रेकः (पु०)

उद्विग्न - उद्विग्नः (वि०)

उधार - ऋणम् (न०, पु०)

उधेड़-बुन - ऊहापोहः (पु०)

उन्नत - उन्नतः (वि०)

उन्नति - उन्नतिः (स्त्री०)

उन्मत्त - उन्मत्तः (वि०)

उन्माद - उन्मादः (पु०)

उन्मीलन - उन्मीलनम् (न०)

उन्मुख - उन्मुखः (पु०)
उन्मुखी (स्त्री०)

उपकरण - उपकरणम् (न०)

उपकार - उपकारः (पु०)

उपक्रम - उपक्रमः (पु०)

उपग्रह - उपग्रहः (पु०)

उपचार - उपचारः (पु०)

उपज - उत्पादनम् (न०)

उपजाऊ - उर्वरा (स्त्री०)
उपजीवी (पु०)

उपजीवी - उपजीविका (स्त्री०)
उपजीविका - उपजीविका (स्त्री०)
उपदेश - उपदेशः (पु०)
उपद्रव - उपद्रवः (पु.)
उपनयन - उपनयनम् (न०)
उपनिवेश - उपनिवेशः (पु०)
उपनिषद - उपनिषद् (स्त्री०)
उपन्यास - उपन्यासः (पु०)
उपभोग - उपभोगः (पु०)
उपयुक्त - उपयुक्तः (वि०)
उपयोग - उपयोगः (पु०)
उपरान्त - तदनन्तरम् (न०)
उपरोक्त - उपर्युक्तः (वि०)
उपलक्ष्य - उपलक्ष्यम् (न०)
उपलब्धि - उपलब्धिः (स्त्री०)
उपवास - उपवासः (पु०)
उपवेशन - उपवेशनम् (न०)
उपशमन - उपशमनम् (न०)
उपसंहार - उपसंहारः (पु.)
उपस्थापन - उपस्थापनम् (न०)
उपस्थित - उपस्थितः (वि.)
उपहार - उपहारः (पु०)
उपहास - उपहासः (पु०)
उपाख्यान - उपाख्यानम् (न०)
उपादेय - उपादेयः (वि०)
उपाधि - उपाधिः (पु०)
उपाय - उपायः (पु०)
उपार्जन - उपार्जनम् (न०)
उपासना - उपासना (स्त्री०)

उपेक्षा - उपेक्षा (स्त्री०)
उफनना - उत्सेचनम् (न०)
उबकाई - वमनम् (न०)
उबरना - निस्तारणम् (न०)
उबलना - क्वथनम् (न०)
उमंग - उल्लासः (पु०)
उमस - घर्मः (पु०)
उम्र - आयुः (न०)
उर्वरा - उर्वरा (स्त्री०)
उलझन - समस्या (स्त्री०)
उलटना - न्यञ्चनम् (न०)
उलटी - वमनम् (न०)
उलाहना - उपालम्भः (पु०)
उल्का - उल्का (स्त्री०)
उल्था - अनुवादः (पु०)
उल्लंघन - उल्लङ्घनम् (न०)
उल्लास - उल्लासः (पु०)
उल्लू - उलूकः (पु०)
उल्लेख - उल्लेखः (पु.)
उषाकाल - उषःकालः (पु०)
उष्ण - उष्णः (वि०)
उसूल - सिद्धान्तः (पु.)

ऊ

ऊँघना - तन्द्रा (स्त्री०)
ऊँच - उच्चः (वि०)
ऊँचाई - उच्चता (स्त्री०)
ऊँट - उष्ट्रः (पु०)
ऊखल - उलूखलम् (न०)

ऊटपटांग - असङ्गतः (वि०)
ऊधम - उपद्रवः (पु०)
ऊन - ऊर्णम् (न०)
ऊपर - उपरि (अ०)
ऊपर से - उपरिष्टात् (अ०)
ऊपरी - उपरितनः (वि०)
उपरितनी (स्त्री०)
ऊबड़-खाबड़- नतोन्नतः (वि०)
ऊबना - उद्वेगः (पु.)
ऊसर - ऊषरः (वि०)

ऋ

ऋक्ष - ऋक्षः (पु०)
ऋचा - ऋक् (स्त्री०)
(चकारान्तः)
ऋजु - ऋजुः (वि०)
ऋज्वी (स्त्री०)
ऋण - ऋणम् (न०)
ऋतु - ऋतुः (पु०)
ऋद्धि - ऋद्धिः (स्त्री०)
ऋषि - ऋषिः (पु०)

ए

एक - एकः (पु०)
एका (स्त्री०)
एकम् (न०)
एक एक करके - एकैकशः (अ०)
एकछत्र - एकछत्रम् (न०)
एकतरफा - एकपक्षीयः (वि०)
एकता - एकता (स्त्री०)
एकत्रित - एकत्र (अ०)
एकरूप - एकरूपम् (न०)
एकांगी - एकाङ्गी (पु०)
एकाङ्गिनी (स्त्री०)
एकांत - एकान्तः (वि०)
एकाएक - अकस्मात् (अ०)
एकाग्र - एकाग्रः (वि०)
एकाधिकार - एकाधिकारः (पु)
एकाधिपत्य - एकाधिपत्यम् (न०)
एक्का - अश्वशकटः (पु०,न०)
एक्कावान - शाकटिकः (पु०)
एड़ी - पार्ष्णिः (पु०,स्त्री०)
एतराज - आपत्तिः (स्त्री०)
एलान - घोषणा (स्त्री०)
एवं - एवञ्च (अ०)
एषणा - एषणा (स्त्री०)
एहतियात - अवधानम् (न०)
एहसान - उपकारः (पु०)

ऐ

ऐंठन - वक्रता (स्त्री०)
ऐन्द्रजाालिक - ऐन्द्रजालिकः (वि०)
ऐकान्तिक - ऐकान्तिकः (पु०)
ऐकान्तिकी (स्त्री०)
ऐक्य - ऐक्यम् (न०)
ऐच्छिक - ऐच्छिकः (वि०,पु०)
ऐच्छिकी (स्त्री०)

ऐतिहासिक - ऐतिहासिकः (वि॰,पु॰)
ऐतिहासिकी (स्त्री॰)
ऐनक - उपनेत्रम् (न॰)
ऐब - दोषः (पु॰)
ऐयार - मायावी (पु॰)
मायाविनी (स्त्री॰)
ऐयाशी - विलासिता (स्त्री॰)
ऐरा गैरा - अपरिचितः (वि॰)
ऐश्वर्यम् - ऐश्वर्यम् (न॰)
ऐसा - एवम् (अ॰)
एतादृशः (वि॰)
ऐहिक - ऐहिकः (पु॰,वि॰)
ऐहिकी (स्त्री॰)

ओ

ओकाई - वमनम् (न॰)
ओखल, ओखली } - उलूखलम् (न॰)
ओछा - तुच्छः (वि॰)
ओज - ओजः (न॰)
(सकारान्तः)
ओजस्वी - ओजस्वी (पु॰)
ओजस्विनी (स्त्री॰)
ओझल - अदृश्यः (वि॰)
ओट - व्यवधानम् (न॰)
ओठ - ओष्ठः (पु॰)
ओढना - आच्छादनम् (न॰)
ओतप्रोत - ओतप्रोतः (वि॰)
ओला - वर्षोपलः (पु॰)
ओषधि - औषधम् (न॰)
ओष्ठ - ओष्ठः (पु॰)
ओस - तुषारः (पु॰)
ओसारा - अलिन्दः (पु॰)
ओहदा - पदम् (न॰)
औंधा - अधोमुखः(पु॰,वि॰)
अधोमुखी (स्त्री॰)

औ

औकात - सामर्थ्यम् (न॰)
औगुन - अवगुणः (पु॰)
औघड़ - अवधूतः (वि॰)
औचक - अकस्मात् (अ॰)
औचित्य - औचित्यम् (न॰)
औजार - उपकरणम् (न॰)
औटना - क्वथनम् (न॰)
औत्सुक्य - औत्सुक्यम् (न॰)
औदार्य - औदार्यम् (न॰)
औद्योगिक - औद्योगिकः (वि॰पु॰)
औद्योगिकी (स्त्री॰)
औपचारिक - औपचारिकः (पु॰,वि॰)
औपचारिकी (स्त्री॰)
और - १. च (अ॰)
२. तथा च (अ॰)
औरत - महिला (स्त्री॰)
औलाद - सन्ततिः (स्त्री॰)
औषधि - औषधम् (न॰)
औसत - सामान्यः (वि॰)

क

कंकड़ - शिलाखण्डः (पु०)
कंगूरा - शिखरम् (न०)
कंघी - कङ्कतम् (न०)
कंचन - काञ्चनम् (न०)
कंजूस - कृपणः (वि०)
कंटक - कण्टकम् (न०,पु०)
कँटीला - कण्टकितः (वि०)
कंठ - कण्ठः (पु०)
कंठस्थ - कण्ठस्थः (वि०)
कंठा - कण्ठाभरणम् (न०)
कंठी - कण्ठी (स्त्री०)
कंत - कान्तः (वि०)
कंद - कन्दम् (न०,पु०)
कंदरा - गुहा (स्त्री०)
कंधा - स्कन्धः (पु०)
कँपकँपी - प्रकम्पनम् (न०)
कंकाल - कङ्कालः (पु०,न०)
कंगन - कङ्कणम् (न०)
कंगाल - निर्धनः (वि०)
कंबल - कम्बलः (पु०)
कई - अनेके (पु.प्र.ब.व.)
अनेकाः(स्त्री.प्र.ब.व.)
अनेकानि(न.प्र.ब.व.)
कईबार - बहुवारम् (क्रि०वि०)
ककड़ी - कर्कटी (स्त्री०)
ककहरा - वर्णमाला (स्त्री०)
कक्षा - कक्षा (स्त्री०)

कगार - तीरम् (न०)
कचकच - वाक्कलहः (पु०,न०)
कचरा - अवकरः (पु०)
कचहरी - न्यायालयः (पु०)
कच्चा - अपक्कः (वि०)
कच्चाचिट्ठा - यथार्थवृत्तान्तः (पु०)
कछुआ - कच्छपः (पु०)
कटकटाना - दन्तधर्षणम् (न०)
कटना - कर्तनम् (न०)
कटनी - सस्यकर्तनम् (न०)
कटहल - पनसम् (न०)
कटार - कृपाणः (पु०)
कटिबद्ध - कटिबद्धः (वि०)
कटोरा - कटोरम् (न०,स्त्री०)
कटौती - न्यूनीकरणम् (न०)
कट्टर - दृढः (वि०)
कठपुतली - पाञ्चालिका (स्त्री०)
कठफोड़वा - काष्ठकुट्टः (पु०)
कठिन - कठिनः (वि०)
कठोर - कठोरः (वि०)
कड़वा - कटुः (पु०)
कट्वी (स्त्री०)
कटु (न०)
कड़ा - १.दृढः (वि०)
२.कङ्कणम् (न०)
कडाही - कटाहः (पु०)
कढ़ी - क्वथिता (स्त्री०)
कण - कणः (पु०)
कतरन - खण्डः (पु०)

कतरा - बिन्दुः (पु०)
कतार - पङ्क्तिः (स्त्री०)
कतिपय - कतिपयः (वि०)
कत्थ - खदिरः (पु०)
कथन - कथनम् (न०)
कथा - कथा (स्त्री०)
कदम्ब - कदम्बम् (न०)
कद - औन्नत्यम् (न०)
कदन्न - कदन्नम् (न०)
कदम - पदन्यासः (पु०)
कदर - आदरः (पु०)
कदाचित् - कदाचित् (अ०)
कदापि - कदापि (अ०)
कद्दु - अलाबुः (स्त्री०)
कद्दुकश - अलाबुकषः (पु०)
कनकटा - छिन्नकर्णः (वि०)
कनखी - कटाक्षः (पु०)
कनटोप - कर्णाविष्टनम् (न०)
कनपटी - गण्डः (पु०)
कनात - वस्त्रभित्तिः (स्त्री०)
कनिष्ठ - कनिष्ठः (वि०)
कनिष्ठिका - कनिष्ठिका (स्त्री०)
कनेठी - कर्णमोटनम् (न०)
कन्दरा - कन्दरः (पु०,न०)
कन्या - कन्या (स्त्री०)
कपट - कपटम् (न०,पु०)
कपड़छन - वस्त्रपूतः (वि०)
कपड़ा - वस्त्रम् (न०)
कपास - कार्पासम् (न०)

कपूत - कुपुत्रः (पु०)
कुपुत्री (स्त्री०)
कपूर - कर्पूरः (पु०,न०)
कप्तान - नायकः (पु०)
कफ - कफः (पु०)
कफन - शववस्त्रम् (न०)
कबंध - कबन्धः (पु०,न०)
कब - कदा (अ०)
कब से - कदा आरभ्य (अ०)
कबाड़ - अवस्करः (पु०)
कबाड़ी - अवस्करविक्रेता (पु०)
(ऋकारान्तः)
अवस्करविक्रेत्री (स्त्री०)
कबूतर - कपोतः (पु०)
कब्ज - मलग्रहः (पु०)
कब्जा - स्वायत्तः (वि०)
कभी - कदाचित् (अ०)
कमंडल - कमण्डलुः (पु०,न०)
कम - न्यूनः (वि०)
कमजोर - दुर्बलः (वि०)
कमरा - प्रकोष्ठः (पु०)
कमल - कमलम् (न०)
कमाई - उपजीविका (स्त्री०)
उपार्जितम् (न०)
कमाऊ - उद्योगी (पु०)
उद्योगिनी (स्त्री०)
कमाना - उपार्जनम् (न०)
कमाल - चमत्कारः (पु०)
कमीज - युतकम् (न०)

कमीना - अधमः (पु०)
करतल - करतलः (पु०, न०)
करतूत - कर्तृत्वम् (न०)
करधनी - मेखला (स्त्री०)
करना - करणम् (न०)
करवट - पार्श्वम् (न०, पु०)
करसी - शुष्कगोमयम् (न०,पु०)
करामात - चमत्कारः (पु०)
कराल - करालः (वि०)
कराह - आर्तनादः (पु०)
करीब - १. प्राय : (अ०)
२. समीपे (अ०)
करुणा - करुणा (स्त्री०)
करेला - कारवेल्लम् (न०)
करोड़ - कोटिः (पु०, स्त्री०)
कर्कश - कर्कशः (वि०)
कर्ज - ऋणम् (न०)
कर्ण - कर्णः (पु०)
कर्तव्य - कर्तव्यम् (न०)
कर्ता - कर्ता (पु०)
कर्त्री (स्त्री०)
कर्तृत्व - कर्तृत्वम् (न०)
कर्म - कर्म (न०,नकारान्तः)
कर्मठ - कर्मठः (वि०)
कर्मण्य - कर्मण्यः (वि०)
कर्मेन्द्रिय - कर्मेन्द्रियम् (न०)
कर्षण - कर्षणम् (न०)
कलंक - कलङ्कः (पु०)
कलंडर - दिनदर्शिका (स्त्री०)

कल - (बीता हुआ)ह्यः (अ०)
(आने वाला)श्वः (अ०)
कल का - ह्यस्तनः(पु०),श्वस्तनः(पु०)
ह्यस्तनी(स्त्री०),श्वस्तनी(स्त्री०)
ह्यस्तनम्(न०),श्वस्तनम् (न०)
कलपना - आर्तनादः (पु०)
कलफ - मण्डम् (न०,पु०)
कलबल - युक्तिः (स्त्री०)
कलम - लेखनी (स्त्री०)
कलमुँहा - कलुषितः (वि०)
कलख - कलखः (पु.)
कलश - कलशः (पु०)
कलह - कलहः(पु०, न०)
कला - कला (स्त्री०)
कलाई - मणिबन्धः (पु०)
कली - कलिका (स्त्री०)
कलुष - कलुषः (वि०)
कलेजा - हृदयम् (न०)
कलेबा - अल्पाहारः (पु०)
कलोल - कल्लोलः (पु०)
कल्पना - कल्पना (स्त्री०)
कल्मष - कल्मषम् (न०)
कल्याण - कल्याणम् (वि०)
कवच - कवचम् (न०,पु०)
कवि - कविः (पु०)
कविता - कविता (स्त्री०)
कशिश - आकर्षणम् (वि०)
कश्ती - नौका (स्त्री०)
कष्ट - कष्टम् (न०)

कसक - व्यथा (स्त्री०)
कसना - दृढीकरणम् (न०)
कसम - शपथः (पु०)
कसमसाहट - व्याकुलता (स्त्री०)
कसर - न्यूनता (स्त्री०)
कसरत - व्यायामः (पु०)
कसाई - हन्ता (पु०)
कसूर - दोषः (पु०)
कसैला - कषायः (पु०)
कसैली - पूगीफलम् (न०)
कसौटी - निकषः (पु०)
कस्तूरी - कस्तूरी (स्त्री०)
कस्बा - उपनगरम् (न०)
कहकाला - अट्टहासः (पु०)
कहना - कथनम् (न०)
कहर - विपत्तिः (स्त्री०)
कहाँ - कुत्र (अ०)
कहाँ का - कुत्रत्यः (वि०)
कहाँ तक - कियत् पर्यन्तम् (क्रि०,वि०)
कहानी - कथा (स्त्री०)
कहार - भारवाहकः (पु०)
कहावत - लोकोक्तिः (स्त्री०)
कहासुनी - विवादः (पु०)
कहीं - कुत्रचित् (अ०)
काँख - कक्षः (पु०)
काँच - काचः (पु०)
कांचन - काञ्चनम् (न०)
काँटा - कण्टकम् (न०, पु०)
काँटी - कीलः (पु०)
कांड - काण्डम् (न०, पु०)
कांत - कान्तः (वि०)
कांति - कान्तिः (स्त्री०)
काँपना - कम्पनम् (न०)
काँसा - कांस्यम् (न०)
काई - पिच्छिलता (स्त्री०)
काका - *पितृव्यः (पु०)
काकी - पितृव्या (स्त्री०)
कागज - कागदम् (न०)
काछना - कषणम् (न०)
काजल - कज्जलम् (न०)
काटना - कर्तनम् (न०)
काठ - काष्ठम् (न०)
काढना - निष्कासनम् (न०)
काढा - क्वाथः (पु०)
कातना - कर्तनम् (न०)
कातर - कातरः (वि)
कान - कर्णः (पु.)
काना - काणः (पु०)
काणी (स्त्री०)
कानून - विधिः (पु०)
कापुरुष - कापुरुषः (पु०)
काफी - पर्याप्तः (वि०)
काबिल - योगः (वि०)
काबू - नियन्त्रणम् (न०)
काम - कार्यम् (वि०)
कामना - कामना (स्त्री०)
कामयाब - सफलः (वि०)

कामी	-	कामी (पु०)
		कामिनी (स्त्री०)
कामुक	-	कामुकः (वि०)
काम्य	-	काम्यः (वि०)
कायदा	-	नियमः (पु०)
कायम	-	स्थिरः (वि०)
काया	-	कायः (पु०, न०)
कारखाना	-	यन्त्रागारम् (न०)
कारण	-	कारणम् (न०)
कारागार	-	कारागारम् (न०)
कारावास	-	कारावासः (पु०)
कारीगर	-	शिल्पकारः (पु०)
कारोबार	-	व्यवसायः (पु०)
कार्य	-	कार्यम् (वि०)
कारवाई	-	क्रियान्वयनम् (न०)
काल	-	कालः (पु०)
काला	-	कृष्णः (वि०)
कालिक	-	कालिकः (पु०,न०)
		कालिकी (स्त्री०)
कलिख, कालिमा	-	कंज्जलम् (न०)
काल्पनिक	-	काल्पनिकः (पु०)
		काल्पनिकी (स्त्री०)
काव्य	-	काव्यम् (न०)
काष्ठ	-	काष्ठम् (न०)
काहिल	-	अलसः (वि०)
किंकर्तव्यमूढ	-	किंकर्तव्यमूढः(वि०)
किंचित	-	किञ्चित् (अ०)
किंतु	-	किन्तु (अ०)
किंवदन्ती	-	किंवदन्ती (स्त्री०)
कि	-	यत् (अ०)
किचकिच	-	कलहः (पु०)
कितना	-	कियान् (पु०)
		कियती (स्त्री०)
		कियत् (न०)
कितने	-	कति (अ०)
किताब	-	पुस्तकम् (न०)
किधर	-	कुत्र (अ०)
किनारा	-	१.तटः (पु०,न०)
		तटी (स्त्री०)
		२. अञ्चलः (पु०)
किफायत	-	मितव्ययः (पु०)
किरकिरी	-	धूलिकणः (पु०)
किरण	-	किरणः (पु०)
किराया	-	भाटकम् (न०,पु०)
किलकारी	-	किलकिला (स्त्री०)
किला	-	दुर्गम् (न०, पु०)
किल्लत	-	न्यूनता (स्त्री०)
किल्ली	-	अर्गलम् (न०)
किवाड़	-	कपाटः (पु०, न०)
किशमिश	-	शुष्कद्राक्षा (स्त्री०)
किशोर	-	किशोरः (पु०)
		किशोरी (स्त्री०)
किश्ती	-	नौका (स्त्री०)
किसलय	-	किसलयम् (न०पु०)
किसान	-	कृषकः (पु०)
किसीतरह	-	कथञ्चित् (अ०)
किस्म	-	प्रकारः (पु०)

किस्मत - भाग्यम् (न०)
किस्सा - कथा (स्त्री०)
कीचड़ - पङ्कम् (न०,पु०)
कीट - कीटः (पु०)
कीड़ा - कीटः (पु०)
कीमत - मूल्यम् (न०)
कीर्तन - कीर्तनम् (न०)
कीर्ति - कीर्तिः (स्त्री०)
कील - कीलः (पु०)
कुंआरा - कुमारः (पु०)
कुमारी (स्त्री०)
कुंजी - कुञ्चिका (स्त्री०)
कुंठित - कुण्ठितः (वि०)
कुंण्ड - कुण्डम् (न०)
कुंडल - कुण्डलम् (न०)
कुंभ - कुम्भः (पु०)
कुआँ - कूपः (पु०)
कुकर्म - कुकर्म (न०)
कुकुरमुत्ता - छत्रकः (पु०)
कुक्कुर - कुक्कुरः (पु०)
कुक्कुरी (स्त्री०)
कुचक्र - कुचक्रम् (न०)
कुचलना - पादाहतिः (स्त्री०)
कुचाल - दुराचारः (पु०)
कुचेष्टा - कुचेष्टा (स्त्री०)
कुछ - किञ्चित् (अ०)
कुजाति - कुजातिः (स्त्री०)
कुटिया - कुटी (स्त्री०)
कुटिल - कुटिलः (वि०)

कुटेव - दुर्गुणः (पु०)
कुठाराघात - कुठाराघातः (पु०)
कुठौर - कुस्थानम् (न०)
कुडौल - कुरूपः (वि०)
कुढंगा - असभ्यः (वि०)
कुढ़न - मनस्तापः (पु०)
कुतरना - कर्तनम् (न०)
कुतर्क - कुतर्कः (पु०)
कुतूहल - कुतूहलम् (न०)
कुत्ता - कुक्कुरः (पु०)
कुक्कुरी (स्त्री०)
कुत्सित - कुत्सितः (वि०)
कुदाल - खनित्रम् (न०)
कुदिन - कुदिनम् (न०,पु०)
कुदृष्टि - कुदृष्टिः (स्त्री०)
कुनकुना - कवोष्णः (वि०)
कुनाम - कुनाम (न०)
कुपथ - कुमार्गः (पु०)
कुपथ्य - कुपथ्यम् (वि०)
कुपात्र - कुपात्रः (वि०)
कुपित - कुपितः (वि०)
कुपुत्र - कुपुत्रः (पु०)
कुपुत्री (स्त्री०)
कुफल - कुफलम् (न०)
कुंबड़ा - कुब्जः (वि०)
कुबुद्धि - कुबुद्धिः (स्त्री०)
कुमार - कुमारः (पु०)
कुमारी (स्त्री०)
कुमार्ग - कुमार्गः (पु०)

कुम्हड़ा - कुष्माण्डः (पु०)
कुम्हलाना - म्लानः (वि०)
कुम्हार - कुम्भकारः (पु०)
कुरीति - कुरीतिः (स्त्री०)
कुरूप - कुरूपः (वि०)
कुर्ता - करांशुकम् (न०)
कुर्बानी - त्यागः (पु०)
कुल - १. कुलम् (न०)
२. आहत्य (अ०)
कुलक्षण - कुलक्षणम् (न०)
कुलही - शिरस्त्रम् (न०)
कुलाँच - प्लुतिः (स्त्री०)
कुली - भारिकः (पु०)
कुलीन - कुलीनः (वि०)
कुल्ला - गण्डूषः (पु०)
कुल्हाण - मृत्पात्रम् (न०,पु०)
कुल्हाणी - कुठारः (पु०)
कुवाच्य - कुवाच्यम् (न०)
कुश - कुशः (पु०, न०)
कुशल - कुशलः (वि०)
कुशाग्र - कुशाग्रः (वि०)
कुशासन - कुशासनम् (न०)
कुश्ती - मल्लयुद्धम् (न०)
कुष्ठ - कुष्ठः (पु०)
कुसंग - कुसङ्गतिः (स्त्री०)
कुसमय - कुसमयः (पु०)
कुसुम - कुसुमम् (न०)
कुहरा - तुषारः (पु०)
कूँची - मार्जनी (स्त्री०)

कूक, कूकना - कूजनम् (न०)
कूच - प्रस्थानम् (न०)
कूजन - कूजनम् (न०)
कूटना - कुट्टनम् (न०)
कूड़ा - अवकरः (पु०)
कूदफॉद - कूर्दनप्लवनम् (न०)
कूदना - कूर्दनम् (न०)
कूबड़ - कुब्जः (पु०)
कूल्हा - नितम्बः (पु०)
कृतघ्न - कृतघ्नः (वि०)
कृतज्ञ - कृतज्ञः (वि०)
कृतार्थ - कृतार्थः (वि०)
कृति - कृतिः (स्त्री०)
कृत्रिम - कृत्रिमः (वि०)
कृपण - कृपणः (वि०)
कृपया - कृपया (क्रि०वि०)
कृपा - कृपा (स्त्री०)
कृपाण - कृपाणः (पु०)
कृपालु - कृपालुः (पु०)
कृमि - कृमिः (पु०)
कृश - कृशः (वि०)
कृषक - कृषकः (पु०)
कृषि - कृषिः (स्त्री०)
कृष्ण - कृष्णः (वि०)
केंचुआ - किञ्चुलुकः (पु०)
केंचुल - निर्मोकः (पु०)
केन्द्र - केन्द्रम् (न०)
केकड़ा - कर्कटकः (पु०)

केयूर - केयूरः (पु०)
केला - कदलीफलम् (न०)
केवट - धीवरः (पु०)
धीवरी (स्त्री०)
केवड़ा - केतकम् (न०)
केश - केशः (पु०)
केसर - केसरः (पु०)
कैंची - कर्तरी (स्त्री०)
कै - वमनम् (न०)
कैद - बन्धनम् (न०)
कैदी - बन्दी (पु०)
कैसा - कीदृशः (पु०वि०)
कीदृशी (स्त्री०)
कैसे - कथम् (अ०)
कोंपल - पल्लवम् (न०,पु०)
कोआ - पनसफलम्
कोई - कश्चन (पु०)
काचन (स्त्री०)
किञ्चन (न०)
कोक - चक्रवाकः (पु०)
चक्रवाकी (स्त्री०)
कोकिल - कोकिलः (पु०)
कोकिला (स्त्री०)
कोख - कुक्षिः (पु०)
कोचवान - सारथिः (पु०)
कोट - कोटः (पु०)
कोटर - कोटरम् (न०, पु०)
कोटिशः - कोटिशः (अ०)
कोठरी - लघुप्रकोष्ठः (पु०)

कोड़ा - कशा (स्त्री०)
कोढ़ - कुष्ठः (पु०, न०)
कोण - कोणः (पु०)
कोताही - न्यूनता (स्त्री०)
कोप - कोपः (पु०)
कोमल - कोमलः (वि०)
कोयल - कोकिलः (पु०)
कोकिला (स्त्री०)
कोयला - अङ्गारः (पु०, न०)
कोलाहल - कोलाहलः (पु०)
कोलहू - पेषणी (स्त्री०)
कोविद - कोविदः (पु०)
कोश - कोशः (पु०, न०)
कोशिका - कोशिका (स्त्री०)
कोशिश - यत्नः (पु०)
कोष्ठक - कोष्ठकः (पु०,न०)
कोस - क्रोशः (पु०)
कोसना - आक्रोशनम् (न०)
कोहनी - कूर्परः (पु०)
कौंधना - स्फुरणम् (न०)
कौतुक - कौतुकम् (न०)
कौतूहल - कौतूहलम् (न०)
कौन - कः (पु०)
का (स्त्री०)
कौपीन - कौपीनम् (न०)
कौर - ग्रासः (पु०)
कौवा - काकः (पु०)
कौशल - कौशलम् (न०)
क्या - किम् (अ०)

क्यारी - केदारः (पु०)
क्यों - किमर्थम् (न०)
क्रन्दन - क्रन्दनम् (न०)
क्रम - क्रमः (पु०)
क्रमशः - क्रमशः (अ०)
क्रमांक - क्रमाङ्कः (पु०)
क्रमिक - क्रमिकः (पु०)
क्रमिकी (स्त्री०)
क्रय - क्रयः (पु०)
क्रान्ति - क्रान्तिः (स्त्री०)
क्रिया - क्रिया (स्त्री०)
क्रीडा - क्रीडा (स्त्री०)
क्रीत - क्रीतः (वि०)
क्रुद्ध - क्रुद्धः (वि०)
क्रूर - क्रूरः (वि०)
क्रोध - क्रोधः (पु०)
क्लान्त - क्लान्तः (वि०)
क्लिष्ट - क्लिष्टः (वि०)
क्लीब - क्लीबम् (वि०)
क्लेश - क्लेशः (पु०)
क्षन्तव्य - क्षन्तव्यः (वि०)
क्षण - क्षणम् (न०, पु०)
क्षणिक - क्षणिकः (वि०)
क्षत - क्षतः (पु०)
क्षति - क्षतिः (स्त्री०)
क्षत्रिय - क्षत्रियः (पु०)
क्षम - क्षमः (वि०)
क्षमता - क्षमता (स्त्री०)
क्षमा - क्षमा (वि०)
क्षय - क्षयः (पु०)
क्षरण - क्षरणम् (न०)
क्षार - क्षारः (वि०)
क्षिति - क्षितिः (स्त्री०)
क्षितिज - क्षितिजः (पु०)
क्षिप्त - क्षिप्तः (वि०)
क्षिप्र - क्षिप्रम् (अ०)
क्षीण - क्षीणः (वि०)
क्षुद्र - क्षुद्रः (वि०)
क्षुधा - क्षुधा (स्त्री०)
क्षुब्ध - क्षुब्धः (वि०)
क्षेत्र - क्षेत्रम् (न०)
क्षेपण - क्षेपणम् (न०)
क्षेम - क्षेमम् (न०,पु०)
क्षोभ - क्षोभः (पु०)

ख

खँगालना - क्षालनम् (न०)
खंजर - कृपाणिका (स्त्री०)
खंड - खण्डः (पु०,न०)
खंडशः - खण्डशः (अ०)
खंदक - परिखा (स्त्री०)
खंभा - स्तम्भः (पु०)
खखार - कफः (पु०)
श्लेष्मा (पु०)
खखारना - उत्कासनम् (न०)
खग - खगः (पु०)
खचाखच - सम्मर्देन (पु०,तृ.ए.व.)
खचित - खचितः (वि०)

खजाना	- निधिः (पु०)	खराब	- भ्रष्टः (वि०)
खजूर	- खर्जूरम् (न०)	खराबी	- दोषः (पु०)
खटका	- चिन्ता (स्त्री०)	खरीदना	- क्रयणम् (न०)
खटपट	- विवादः (पु०)	खर्च	- व्ययः (पु०)
खटमल	- मत्कुणः (पु०)	खर्चीला	- व्ययशीलः (वि०)
खटिया	- खट्वा (स्त्री०)	खर्राटा	- घोरिका (स्त्री०)
खड़ाऊँ	- पादुका (स्त्री०)	खल	- खलः (पु०, न०)
खड़िया	- सुधाखण्डः (पु०)	खलबल	- विक्षोभः (पु०)
खड़्ग	- खड्गः (पु०)	खलल	- बाधा (स्त्री०)
खड्ड / खढ्ढा	- खातम् (न०)	खलासी	- आदेशपालः (पु०)
		खलिहान	- खलम् (न०)
खत	- पत्रम् (न०)	खलि	- खलिः (स्त्री०)
खतरा	- अपायः (पु	खल्ली	- खली (स्त्री०)
खत्म	- समाप्तम् (वि०)	खवैया	- खादिता (पु०) (ऋकारान्तः) खादित्री (स्त्री०)
खदान	- खनिः (स्त्री०)	खस्ता	- भिदुरः (वि०)
खदेड़ना	- अनुधावनम् (न०)	खाँसी	- कासः (पु०)
खनक	- क्वणनम् (न०)	खाई	- खातम् (न०)
खनिज	- खनिजः (वि०)	खाऊ	- बहुभोजी (पु०) बहुभोजिनी (स्त्री०)
खनिक	- खनकः (पु०)	खाक	- धूली (स्त्री०)
खप्पर	- कपालः (पु०,न०)	खाका	- बाह्यस्वरूपम् (न०)
खफा	- रुष्टः (वि०)	खाकी	- धूसरः (पु०)
खबर	- समाचारः (पु०)	खाज	- कण्डूतिः (स्त्री०)
खबरदार	- सावधानः (वि०)	खाट	- खट्वा (स्त्री०)
खामियाजा	- प्रतिफलम् (न०)	खाड़ी	- सागरः (पु०)
खयाल	- अभिप्रायः (पु०)	खातमा	- समाप्तिः (स्त्री०)
खरगोश	- शशकः (पु०)	खाता	- गणनापञ्जिका (स्त्री०)
खरब	- खर्वम् (न०)		
खरबूजा	- वृत्तकर्कटी (स्त्री०)		
खरल	- उलूखलम् (न०)		

खातिर - आदरः (पु॰)
खाद - उर्वरकः (पु॰)
खाद्य - खाद्यम् (वि॰)
खान - खनिः (स्त्री॰)
खानदान - कुलम् (न॰)
खानपान - आहारव्यवहारः (पु॰)
खानसामा - पाचकः (पु॰)
पाचिका (स्त्री॰)
खाना - भोजनम् (न॰)
खानाबदोस - यायावरः (पु॰)
खामी - न्यूनता (स्त्री॰)
खामोशी - शान्तिः (स्त्री॰)
खारिज - निरस्तः (वि॰)
खाल - त्वचा (स्त्री॰)
खाली - १. रिक्तः (वि॰)
२. निष्क्रियः (वि॰)
३. निष्फलः (वि॰)
खास - विशेषः (वि॰)
खासियत - वैशिष्ट्यम् (न॰)
खिंचाव - आकर्षणम् (न॰)
खिचड़ी - कृशरः (पु॰)
खिजाव - केशरागः (पु॰, न॰)
खिड़की - वातायनम् (न॰)
खिताब - उपाधिः (पु॰)
खिदमत - सेवा (स्त्री॰)
खिन्न - खिन्नः (वि॰)
खिलखिलाना - हासितम् (न॰)
खिलना - विकसनम् (न॰)
खिलवाड़ - १. क्रीडा (स्त्री॰)
२. क्रीडनकम् (न॰)
खिलाड़ी - क्रीडालुः (पु॰)
खिलाफ - विरुद्धम् (क्रि॰वि॰)
खिल्ली - उपहासः (पु॰)
खिसकना - अपसरणम् (न॰)
खींचतान - आकर्षणम् (न॰)
खीर - पायसः (पु॰, न॰)
खीरा - उर्वारुकम् (न॰)
खीस - क्रोधः (पु॰)
खुजलाना - कण्डूयनम् (न॰)
खुजली - कण्डूतिः (स्त्री॰)
खुद - स्वयम् (अ॰)
खुदरा - परीवर्तः (पु॰)
खुदवाना - उत्कीर्णनम् (न॰)
खुदाई - खननम् (न॰)
खुफिया - गुप्तः (वि॰)
खुमारी - १. मदः (पु॰)
२. तन्द्रा (स्त्री॰)
खुर - खुरः (पु॰)
खुरचना - निर्घर्षणम् (न॰)
खुरदरा - अश्लक्ष्णः (वि॰)
खरः (वि॰)
खुरपा - खनित्रम् (न॰)
खुराक - १. भोजनम् (न॰)
२. मात्रा (स्त्री॰)
खुलना - उद्घाटनम् (न॰)
खुला - मुक्तः (वि॰)
खुश - प्रसन्नः (वि॰)
खुशामद - प्रशंसा (स्त्री॰)

खुशी - प्रसन्नता (स्त्री०)
खूँखार - हिंसकः (वि०)
खूँटी - नागदन्तः (पु०)
खून - रक्तम् (न०)
खूनी - हन्ता (पु०,ऋकारान्तः)
खूबी - गुणः (पु०)
खेत - क्षेत्रम् (न०)
खेती - कृषिः (स्त्री०)
खेद - खेदः (पु०)
खेना - नौकाचालनम् (न०)
खेल - क्रीडा (स्त्री०)
खेला (स्त्री०)
खेला - लीला (स्त्री०)
खैर - १. अस्तु (अ०)
२. कुशलः (वि०)
खैरात - दानम् (वि०)
खोंच - दारणम् (न०)
खोंटन - त्रोटनम् (न०)
खोंडर - कोटरः (पु०,न०)
खोंसना - निवेशनम् (न०)
खोंता - नीडम् (न०,पु०)
खोखला - रिक्तः (वि०)
खोज - अन्वेषणम् (वि०)
खोट - दोषः (पु०)
खोदना - खननम् (न०)
खोना - नष्टः (वि०)
खोपड़ी - मस्तकम् (न०,पु०)
खोल - आवरणम् (न०)
खोलना - उद्घाटनम् (न०)
खोवा - किलाटः (पु०)
खोह - कन्दरा (स्त्री०, पु०)
खौफ - भयम् (न०)
खौलना - क्वथनम् (न०)
ख्याति - ख्यातिः (स्त्री०)
ख्याल - १ अभिप्रायः (पु.)
२. स्मरणम् (न०)
ख्याल - स्वप्नः (पु०)

ग

गंजन - पीडा (स्त्री०)
गंजा - खल्वाटः (पु०)
गंजी - अन्तर्युतकम् (न०)
गँठबन्धन - ग्रन्थिबन्धनम् (न०)
गँड़ासा - लघुपरशुः (पु०)
गंदगी - मालिन्यम् (न०)
गंदा - मलिनः (वि०)
गंध - गन्धः (पु०)
गंभीर - गम्भीरः (वि०)
गाँवाऊ - अपव्ययी (पु०)
अपव्ययिनी (पु०)
गँवार - १. ग्रामीणः (वि०)
२. मूर्खः (वि०)
गगन - गगनम् (न०)
गगरा - गर्गरः (पु०)
गज - गजः (पु०)
गजब - विचित्रः (वि०)
गटकना - निगरणम् (न०)
गट्टा - मणिबन्धः (पु०)

गट्ठर - १. पोटलिका (स्त्री०)
२. भारः (पु०)
गठन - रचना (स्त्री०)
गठिया - सन्धिवातः (पु०)
गठीला - सुघटितशरीरी (पु०)
सुघटितशरीरिणी(स्त्री०)
गड़ना - पीडनम् (न०)
गड़बड़ाना - आकुलीभवनम् (न०)
गड़ेरिया - मेषपालः (पु०)
गड्डी - राशिः (पु०)
गड्ढा - गर्तः (पु०)
गढ़ - दुर्गम् (न०, पु०)
गढ़त - कल्पितः (वि०)
गढ़ाई - १. रचनम् (न०)
२. रचनमूल्यम् (न०)
गण - गणः (पु०)
गणना - गणना (स्त्री०)
गणित - गणितः (वि०)
गत - गतः (वि०)
गति - गतिः (स्त्री०)
गदर - विद्रोहः (पु०)
गदहा - गर्दभः (पु०)
गदा - गदा (स्त्री०)
गद्गद - प्रसन्नः (वि०)
गद्दा - तल्पः (पु०, न०)
गद्दी - आसनम् (न०)
गद्य - गद्यम् (न०)
गधा - गर्दभः (पु०)
गनीमत - सन्तोषविषयः (पु०)

गप्प - जल्पनम् (न०)
गफलत - अनवधानता (स्त्री०)
गबन - दुरुपयोगः (पु०)
गम - दुःखम् (न०)
गमक - सुगन्धः (पु.)
गमन - गमनम् (न०)
गमला - पुष्पाधानी (स्त्री०)
गरजना - गर्जनम् (न०)
गरम - उष्णः (वि०)
गरदनिया - गलग्रहः (पु०)
गरमागरम - अत्युष्णः (वि०)
गरल - गरलम् (न०)
गरारा - गण्डूषः (पु०)
गरिमा - गरिमा (पु०,नकारान्तः)
गरी - नारिकेलम् (न०)
गरीब - निर्धनः (वि०)
गरूर - अभिमानः (पु०)
गर्जन - गर्जनम् (न०)
गर्द - धूलिः (स्त्री०)
गर्दन - ग्रीवा (स्त्री०)
गर्दभ - गर्दभः (स्त्री०)
गर्भ - गर्भः (स्त्री०)
गर्भवती - गर्भवती (स्त्री०)
गर्भस्थ - गर्भस्थः (वि०)
गर्व - गर्वः (पु०)
गर्हित - गर्हितः (वि०)
गलगण्ड - गलगण्डः (पु०)
गलत - असमीचीनः (वि०)
गलतफहमी - भ्रमः (पु०)

गलती	- दोषः (पु०)	गायक	- गायकः (पु०)
गलना	- गलनम् (न०)		गायिका (स्त्री०)
गला	- कण्ठः (पु०)	गायन	- गायनम् (न०)
गलित	- गलितः (वि०)	गायब	- लुप्तः (वि०)
गली	- वीथिः (स्त्री०)	गारना	- निष्पीडनम् (न०)
गलीचा	- कुथा (स्त्री०)	गार्हस्थ्य	- गार्हस्थ्यम् (न०)
गल्ला	- अन्नम् (न०)	गाल	- कपोलः (पु.)
गवाक्ष	- गवाक्षः (पु०)	गाली	- अपशब्दः (पु०)
गवाह	- साक्षी (न०)	गिद्ध	- गृध्रः (पु०)
गवाही	- साक्ष्यम् (न०)	गिनती	- गणना (स्त्री०)
गवेषणा	- गवेषणा (स्त्री०)	गिनना	- गणनम् (न०)
गवैया	- गायकः (पु०)	गिरगिट	- कृकलासः (पु०)
	गायिका (स्त्री०)	गिरना	- पतनम् (न०)
गश	- मूर्च्छा (स्त्री०)	गिरफ्तार	- बन्धनम् (न०)
गश्त	- भ्रमणम् (न०)	गिराना	- पातनम् (न०)
गहन	- गहनः (वि०)	गिरवी	- १. निक्षेपः (पु०)
गह्वर	- गह्वरम् (न०)		२. न्यासः (पु०)
गाँठ	- ग्रन्थिः (पु०)	गिरावट	- ह्रासः (पु०)
गांभीर्य	- गाम्भीर्यम् (न०)	गिरोह	- समुदायः (पु०)
गागर	- गर्गरः (पु०)	गिलटी	- मांसग्रन्थिः (स्त्री०)
गाज	- फेनः (पु०)	गिलना	- निगरणम् (न०)
गाजर	- गाजरम् (न०)	गिलाफ	- आवरणम् (न०)
गाड़ी	- यानम् (न०)	गिलास	- चषकः (पु०,न०)
गाढ़	- गाढः (वि०)	गीत	- गीतम् (न०)
गाढ़ा	- गाढः (वि०)	गीदड़	- श्रृगालः (पु०)
गाथा	- गाथा (स्त्री०)	गीला	- आर्द्रः (वि०)
गान	- गानम् (न०)	गुंजाइश	- अवसरः (पु०)
गाना	- गायनम् (न०)	गुंडा	- दुराचारी (पु०)
गाय	- गौः (स्त्री०, पु०) (ओकारान्तः)	गुंफन	- गुम्फनम् (न०)

गुम्बज - गोलछदिः (स्त्र०)
गुग्गुल - गुग्गुलुः (पु०)
गुच्छा - गुच्छः (पु०)
गुजारा - जीवननिर्वाहः (पु०)
गुजारिश - निवेदनम् (न०)
गुठली - अष्ठीला (स्त्री०)
गुड़ - गुडः (पु०)
गुड़िया - पाञ्चालिका (स्त्री०)
गुण - गुणः (पु०)
गुणा - गुणनम् (न०)
गुणगान - गुणगानम् (न०)
गुणी (पु०)
गुणी - गुणिनी (स्त्री०)
गुत्थी - समस्या (स्त्री०)
गुदगुदी - गुलगुधा (अ०)
गुदड़ी - कन्था (स्त्री०)
गुदा - गुदम् (न०)
गुनगुना - कवोष्णः (वि०)
गुनगुनाना - मन्दगानम् (न०)
गुनाह - अपराधः (पु०)
गुपचुप - मौनम् (क्रि,वि०)
गुप्त - गुप्तः (वि०)
गुप्ती - गुप्तिः (स्त्री०)
गुफा - गुहा (स्त्री०,पु०)
गुफ्तगु - मन्त्रणा (स्त्री०)
गुम - नष्टः (वि०)
गुमान - दर्पः (पु०)
गुरु - गुरुः (पु०)
गुरुभाई - सहपाठी (पु०)
सहपाठिनी (स्त्री०)
गुर्दा - वृक्कः (पु०)
गुर्राना - गर्जनम् (न०)
गुलदस्ता - पुष्पगुच्छः (पु०)
गुलगुला - कोमलः(वि०)
गुलछर्रा - आनन्दः (पु०)
गुलाब - पाटलम् (न०)
गुलाम - दासः (पु०)
दासी (स्त्री०)
गुसाईं - गोस्वामी (पु०)
गुस्तारवी - धृष्टता (स्त्री०)
गुस्सा - क्रोधः (पु०)
गुस्सैल - क्रोधी (पु०)
क्रोधिनी (स्त्री०)
गूँगा - मूकः (वि०)
गूँज - गुञ्जनम् (न०)
गूँथना -(माला) ग्रथनम् (न०)
(आटा)आपीडनम् (न०)
गूढ़ - गूढ़ः (वि०)
गूलर - उदुम्बरः (पु०,न०)
गृह - गृहम् (न०)
गृहस्थ - गृहस्थः (पु०)
गृहिणी - गृहिणी (स्त्री०)
गेंद - कन्दुकः (पु०)
गेहूँ - गोधूमः (पु०,स्त्री०,न०)
गेहुँआ - गौरः (पु०)
गैंडा - खड्गी (पु०)
गोंद - निर्यासः (पु०, न०)

गोताखोर - अवगाहकः (पु०)
अवगाहिका (स्त्री०)
गोत्र - गोत्रम् (न०)
गोद - अङ्कः (पु०, न०)
गोदाम - भाण्डागारम् (न०)
गोपनीय - गोपनीयः (वि०)
गोबर - गोमयम् (न०, पु०)
गोरा - गौरः (वि०)
गोल - गोलः (पु०, न०)
गोलक - गोलकः (पु०)
गोला - गोला (स्त्री०)
गोली - गुलिका (स्त्री०)
गोश्त - मांसम् (न०)
गोष्ठी - गोष्ठी (स्त्री०)
गोह - गोधा (स्त्री०)
गौण - गौणः (पु०,वि०)
गौणी (स्त्री०)
गौना - द्विरागमनम् (न०)
गौर - गौरः (वि०)
ग्रंथ - ग्रन्थः (पु०)
ग्रंथि - ग्रन्थिः (पु०)
ग्रस्त - ग्रस्तः (वि०)
ग्रह - ग्रहः (पु०)
ग्रहण - ग्रहणम् (न०)
ग्राम - ग्रामः (पु०)
ग्रामीण - ग्रामीणः (वि०)
ग्रास - ग्रासः (पु०)
ग्राह - मकरः (पु०)
ग्राहक - ग्राहकः (पु०)
ग्राहिका (स्त्री०)
ग्राह्य - ग्राह्यः (वि०)
ग्रीष्म - ग्रीष्मः (पु०)
ग्लानि - ग्लानिः (स्त्री०)
ग्वाला - गोपः (पु०)
गोपिका (स्त्री०)

घ

घंटा - घण्टा (स्त्री०)
घंटी - घण्टिका (स्त्री०)
घट - घटः (पु.)
घटबढ़ - न्यूनाधिक्यम् (न०)
घटक - घटकः (वि०)
घटना - १. घटना (स्त्री०)
२. ह्रासः (पु०)
घटवार - घट्टजीवी (पु०)
घटाना - १. व्यवकलनम् (न०)
२. न्यूनीकरणम् (न०)
घटाव - अपचयः (पु०)
घटित - घटितः (वि०)
घटिया - निकृष्टः (वि०)
घड़ा - घटः (पु०)
घड़ियाल - मकरः (पु०)
घड़ी - घटी (स्त्री०)
घनघोर - घनघोरः (पु०)
घना - सान्द्रः (वि०)
घनिष्ठ - घनिष्ठः (वि०)
घपला - वञ्चनम् (न०)
घबराहट - व्याकुलता (स्त्री०)
घमंड - अहङ्कारः (पु०)

घमासान	- घोरः (वि०)
घर	- गृहम् (न०)
घरनी	- गृहिणी (स्त्री०)
घराती	- कन्यापक्षीयः (वि०)
घराना	- वंशः (पु०)
घर्घराहट	- घर्घरः (पु०)
घर्षण	- घर्षणम् (न०)
घसियारा	- घासहरः (पु०)
घसीटना	- आविकर्षणंम् (न०)
घाट	- घट्टः (पु०)
घाटा	- हानिः (स्त्री०)
घाटी	- उपत्यका (स्त्री०)
घात	- घातः (पु०)
घातक	- घातकः (पु०)
	घातिका (स्त्री०)
घाम	- घर्मः (पु०)
घायल	- आहतः (वि०)
घाव	- व्रणः (पु०,न०)
घास	- घासः (पु०)
	तृणम् (न०)
घिघियाना	- दीननिवेदनम् (न०)
घिनौना	- घृणितः (वि०)
घिरनी	- घूर्णिः (पु०,स्त्री०)
घिसना	- घर्षणम् (न०)
घी	- घृतम् (न०,पु०)
घीकुवाँर	- घृतकुमारी (स्त्री०)
घुँघरु	- किङ्किणी (स्त्री०)
	नूपुरम् (न०)
घुटना	- जानुः (पु०)
घुड़की	- भर्त्सनम् (पु०)
घुन	- घुणः (पु०)
घुप	- निविडः (वि०)
घुमरी	- भ्रमिः (स्त्री०)
घुमाव	- वर्तनम् (न०)
घुलना	- गलनम् (न०)
घुसना	- प्रवेशः (पु०)
घूँघट	- अवगुण्ठनम् (न०)
घुँघराला	- अलकः (वि०)
घूँट	- गण्डूषः (पु०)
घूँसमघूँसा	- मुष्टीमुष्टि (अ०)
घूसा	- मुष्टिप्रहारः (पु०)
घूमना	- अटनम् (न०)
घूरना	- तदेकदृष्टिः (स्त्री०)
घूस	- उत्कोचः (पु०)
घृणा	- घृणा (स्त्री०)
घेरा	- परिधिः (पु०)
घोंघा	- शम्बूकः (पु०)
घोंपना	- निर्भेदनम् (न०)
घोसला	- नीडम् (न०,पु०)
घोटना	- पेषणम् (न०)
घोटाला	- वञ्चनम् (न०)
घोड़ा	- अश्वः (पु०)
घोर	- घोरः (वि०)
घोलना	- विलयनम् (न०)
घोलमेल	- मिश्रणम् (न.)
घोषणा	- घोषणा (स्त्री०)

च

चंगा - स्वस्थः (वि०)
चंगुल - अधीनः (वि०)
चंगेरी - पुष्पपात्रम् (न०,पु०)
चंचल - चञ्चलः (वि०)
चंडाल - चाण्डालः (पु०)
चाण्डाली (स्त्री०)
चंद - किञ्चित् (अ०)
चंदन - चन्दनम् (न०, पु०)
चन्द्र - चन्द्रः (पु०)
चंद्रिका - चन्द्रिका (स्त्री०)
चम्पक - चम्पकम् (न०)
चंपत - अन्तर्हितः (वि०)
चम्मच - चमसः (पु०)
चँवर - चामरः (पु०,न०)
चकत्ता - चर्मचिह्नम् (न०)
चकनाचूर - चूर्णम् (न०)
चकमा - वञ्चना (स्त्री०)
चकराना - १. शिरोभ्रमः (पु०)
२. चकितः (वि०)
चकरी - पेषणी (स्त्री०)
चकल्लस - १. विवादः (पु०)
२. परिहासः (पु०)
चकवा - चक्रवाकः (पु०)
चक्रवाकी (स्त्री०)
चकाचक / चकाचौंध - चाकचक्यम् (न०)
चकित - चकितः (वि०)
चकोटना - चुटनम् (न०)
चकोर - चकोरः (पु०)
चकोरी (स्त्री०)
चक्का - चक्रम् (न०, पु०)
चक्की - पेषणयन्त्रम् (न०)
चक्र - चक्रम् (न०, पु०)
चक्षु - चक्षुः (न०,सकारान्तः)
चखना - आस्वादनम् (न०)
चटपट - झटिति (अ०)
चटकना - विदलनम् (न०)
चटकीला - भासुरः (वि०)
चटनी - उपसेचनम् (न०)
चटपटा - स्वादुः (वि०)
चटाई - कटः (पु०)
चट्टान - शिला (स्त्री०)
चढ़ना - आरोहणम् (न०)
चढ़ाई - १. अधिरोहः (पु०)
२. आक्रमणम् (न०)
चढ़ावा - उपहारः (पु०)
चतुर - चतुरः (वि०)
चना - चणकः (पु.)
चपड़ा - लाक्षा (स्त्री०)
चपत - १. चपेटा (स्त्री०)
२. हानिः (स्त्री०)
चपरासी - आदेशपालः (पु.)
चपल - चपलः (वि०)
चप्पल - पादरक्षा (स्त्री०)
चबाना - चर्वणम् (न०)
चबूतरा - मञ्चः (पु०)

चमक - आभा (स्त्री॰)

चमकना - द्योतनम् (न॰)

चमड़ा - चर्म (न॰)

चमत्कार - चमत्कारः (पु॰)

चमन - उद्यानम् (न॰, पु॰)

चमार - चर्मकारः (पु॰)
चर्मकारी (स्त्री॰)

चमोटी - चर्मपट्टी (स्त्री॰)

चयन - चयनम् (न॰)

चरण - चरणः (पु॰)

चरना - चरणम् (न॰)

चरबी - मांसम् (न॰)

चरवाई - पशुचारणम् (न॰)

चरवाहा - पशुचारकः (पु॰)

चरागाह - चारणक्षेत्रम् (न॰)

चरितार्थ - चरितार्थः (वि॰)

चरित्र - चरित्रम् (न॰)

चरित्रवान् - चरित्रवान् (पु॰)
चरित्रवती (स्त्री॰)

चर्चा - चर्चा (स्त्री॰)

चर्या - चर्या (स्त्री॰)

चल - चलः (वि॰)

चलना - चलनम् (न॰)

चलनी - चालनी (स्त्री॰)

चलाचली - प्रस्थानकालः (पु॰)

चलायमान - चलायमानः (वि॰)

चश्मा - उपनेत्रम् (न॰)

चसका - आस्वादः (पु॰)

चहकना - कूजनम् (न॰)

चहल-पहल - उल्लासः (पु॰)

चहारदीवारी- प्राचीरम् (न॰)

चाँई - कोशकर्तकः (पु॰)

चाँटा - चपेटा (स्त्री॰)

चाँद - चन्द्रः (पु॰)

चाँदनी - चन्द्रिका (स्त्री॰)

चाँदी - रजतम् (न॰)

चाँपना - निष्पीडनम् (न॰)

चाक - कुलालचक्रम्(न.,पु.)

चाकचिक्य - चाकचक्यम् (न॰)

चाकर - सेवकः (पु॰)
सेविका (स्त्री॰)

चाकरी - सेवा (स्त्री॰)

चाकू - छुरिका (स्त्री॰)

चाचा - पितृव्यः (पु॰)

चाची - पितृव्या (स्त्री॰)

चाटना - लेहनम् (न॰)

चातक - चातकः (पु॰)

चादर -
१.(विछाने की)आस्तरणम्(न॰)
२.(ओढ़ने की) आच्छादकम् (न॰)

चापलूस - चाटुकारः (पु॰)
चाटुकारिणी (स्त्री॰)

चाबुक - कशा (स्त्री॰)

चाभी - कुञ्चिका (स्त्री॰)

चाम - चर्म (न॰)

चाय - चायम् (न॰)

चारपाई - खट्वा (स्त्री॰)

चारा - १. पशु-आहारः (पु॰)
२.उपायः (पु.)